

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA (UE) 2019/61 A COMISIEI

din 19 decembrie 2018

cu privire la documentul de referință sectorial referitor la cele mai bune practici de management de mediu, indicatorii sectoriali de performanță de mediu și parametri de excelență pentru sectorul administrației publice în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 761/2001 și a Deciziilor 2001/681/CE și 2006/193/CE ale Comisiei ⁽¹⁾, în special articolul 46 alineatul (1),

întrucât:

- (1) Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 impune Comisiei să elaboreze documente de referință sectoriale pentru anumite sectoare economice. Documentele trebuie să includă cele mai bune practici de management de mediu, indicatori de performanță de mediu și, dacă este cazul, parametri de excelență și sisteme de clasificare care să identifice nivelurile de performanță de mediu. Organizațiile înregistrate sau care se pregătesc să fie înregistrate în cadrul sistemului de management de mediu și audit instituit prin regulamentul menționat sunt obligate să ia în considerare documentele respective atunci când își elaborează sistemul de management de mediu și când își evaluează performanțele de mediu în declarația lor de mediu sau în declarația de mediu actualizată, întocmită în conformitate cu anexa IV la regulamentul respectiv.
- (2) Conform Regulamentului (CE) nr. 1221/2009, Comisia trebuia să instituie un plan de lucru care să stabilească o listă orientativă a sectoarelor care urmează să fie considerate prioritare pentru adoptarea unor documente de referință sectoriale și intersectoriale. În Comunicarea Comisiei – Elaborarea planului de lucru care stabilește o listă orientativă a sectoarelor în vederea adoptării documentelor de referință sectoriale și intersectoriale, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS) ⁽²⁾, sectorul administrației publice a fost identificat ca fiind un sector prioritar.
- (3) Având în vedere varietatea activităților pe care le desfășoară diferitele administrații publice din întreaga Uniune, documentul de referință sectorial pentru sectorul administrației publice ar trebui să se concentreze pe cele mai importante aspecte de mediu din acest sector. Documentul ar trebui să identifice, prin intermediul celor mai bune practici de management de mediu pentru sectorul respectiv, măsurile concrete necesare pentru a îmbunătăți administrarea activității la birou, eficiența energetică și utilizarea eficientă a resurselor, mobilitatea, utilizarea terenului, calitatea aerului, alimentarea cu apă și gestionarea apelor reziduale, în vederea promovării unei economii mai circulare.
- (4) Pentru ca organizațiile, verifcatorii de mediu și alte organisme să aibă suficient timp pentru a se pregăti în vederea introducerii documentului de referință sectorial pentru sectorul administrației publice, data punerii în aplicare a prezentei decizii ar trebui să fie amânată cu 120 de zile de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

⁽¹⁾ JO L 342, 22.12.2009, p. 1.

⁽²⁾ JO C 358, 8.12.2011, p. 2.

- (5) Pentru elaborarea documentului de referință sectorial anexat la prezenta decizie, Comisia s-a consultat cu statele membre și cu alte părți interesate, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1221/2009.
- (6) Măsurile prevăzute în prezenta decizie sunt conforme cu avizul comitetului instituit prin articolul 49 din Regulamentul (CE) nr. 1221/2009,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Documentul de referință sectorial privind cele mai bune practici de management de mediu, indicatorii sectoriali de performanță de mediu și parametrii de excelență pentru sectorul administrației publice în sensul Regulamentului (CE) nr. 1221/2009 este prevăzut în anexa la prezenta decizie.

Articolul 2

Prezenta decizie intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 18 mai 2019.

Adoptată la Bruxelles, 19 decembrie 2018.

Pentru Comisie

Președintele

Jean-Claude JUNCKER

ANEXĂ

1. INTRODUCERE

Prezentul document de referință sectorial se bazează pe un raport științific și de politică detaliat ⁽¹⁾ (denumit în continuare „Raportul privind cele mai bune practici”) elaborat de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene (JRC).

Cadrul juridic relevant

Sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS) a fost introdus în 1993, în vederea participării voluntare a organizațiilor, prin Regulamentul (CEE) nr. 1836/93 al Consiliului ⁽²⁾. Ulterior, EMAS a făcut obiectul a două revizuii importante:

- Regulamentul (CE) nr. 761/2001 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁾;
- Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului.

Un element nou și important al ultimei revizuii, care a intrat în vigoare la 11 ianuarie 2010, este articolul 46 privind elaborarea unor documente de referință sectoriale. Documentele de referință sectoriale trebuie să includă cele mai bune practici de management de mediu, indicatori de performanță de mediu pentru sectoarele specifice și, dacă este cazul, parametri de excelență și sisteme de clasificare care să identifice nivelurile de performanță.

Modul de înțelegere și de utilizare a prezentului document

Sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS) este un sistem destinat participării voluntare a organizațiilor care se angajează în procesul de îmbunătățire continuă a mediului. În acest cadru, prezentul document de referință sectorial oferă orientări sectoriale specifice pentru sectorul administrației publice și evidențiază o serie de opțiuni de îmbunătățire, precum și cele mai bune practici.

Documentul a fost elaborat de Comisia Europeană, care a utilizat informații primite de la părțile interesate. Un grup tehnic de lucru, format din experți și părți interesate din domeniu, condus de JRC, a discutat și în cele din urmă a convenit cu privire la cele mai bune practici de management de mediu, la indicatorii de performanță de mediu sectoriali și la parametrii de excelență descriși în prezentul document; în special acești parametri au fost considerați reprezentativi pentru nivelurile de performanță de mediu atinse de cele mai performante organizații din sector.

Documentul de referință sectorial urmărește să sprijine și să susțină toate organizațiile care intenționează să își îmbunătățească performanțele de mediu, furnizând idei și surse de inspirație, precum și orientări practice și tehnice.

Documentul de referință sectorial se adresează în primul rând organizațiilor care sunt deja înregistrate în EMAS, în al doilea rând organizațiilor care intenționează să se înregistreze în EMAS în viitor și în al treilea rând tuturor organizațiilor care doresc să afle mai multe informații despre cele mai bune practici de management de mediu pentru a-și îmbunătăți propria performanță de mediu. În consecință, obiectivul prezentului document este acela de a ajuta toate organizațiile din sectorul administrației publice să se concentreze pe aspectele de mediu relevante, atât directe, cât și indirecte, și să găsească informații privind cele mai bune practici de management de mediu, privind indicatorii de performanță de mediu sectoriali adecvați pentru a-și măsura performanța de mediu și privind parametrii de excelență.

Modul în care documentele de referință sectoriale ar trebui luate în considerare de către organizațiile înregistrate în EMAS:

În temeiul Regulamentului (CE) nr. 1221/2009, organizațiile înregistrate în EMAS trebuie să ia în considerare documentele de referință sectoriale la două niveluri diferite:

1. atunci când elaborează și pun în aplicare propriul sistem de management de mediu, ținând seama de analizele de mediu [articolul 4 alineatul (1) litera (b)]:

⁽¹⁾ Raportul științific și de politică este publicat pe site-ul JRC, la următoarea adresă: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf> Concluziile privind cele mai bune practici de management de mediu și aplicabilitatea acestora, precum și indicatorii specifici de performanță de mediu identificați și parametrii de excelență cuprinși în prezentul document de referință sectorial se bazează pe constatările consemnate în raportul științific și de politică. Toate informațiile de bază și toate detaliile tehnice figurează în acest raport.

⁽²⁾ Regulamentul (CEE) nr. 1836/93 al Consiliului din 29 iunie 1993 privind participarea voluntară a întreprinderilor din sectorul industrial la un sistem comunitar de management de mediu și audit (JO L 168, 10.7.1993, p. 1).

⁽³⁾ Regulamentul (CE) nr. 761/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2001 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS) (JO L 114, 24.4.2001, p. 1).

Organizațiile ar trebui să utilizeze elementele relevante ale documentului de referință sectorial atunci când își definesc și revizuiască țintele și obiectivele de mediu, în conformitate cu aspectele de mediu relevante identificate în politica și analiza de mediu, precum și atunci când decid cu privire la acțiunile care trebuie realizate pentru a-și îmbunătăți performanța de mediu;

2. atunci când elaborează declarația de mediu [articolul 4 alineatul (1) litera (d) și articolul 4 alineatul (4)]:

- (a) atunci când aleg indicatorii ⁽⁴⁾ pe care să îi utilizeze pentru raportarea performanței de mediu, organizațiile ar trebui să ia în considerare indicatorii de performanță de mediu sectoriali relevanți dintre cei cuprinși în documentul de referință sectorial.

Atunci când aleg setul de indicatori pentru raportare, organizațiile ar trebui să țină seama de indicatorii propuși în documentul de referință sectorial corespunzător și de relevanța acestora pentru aspectele de mediu semnificative identificate de organizație în analiza sa de mediu. Nu este necesar să se ia în considerare decât indicatorii relevanți pentru aspectele de mediu care sunt considerate ca fiind cele mai semnificative în analiza de mediu;

- (b) atunci când prezintă rapoarte privind performanța de mediu și alți factori referitori la aceasta, organizațiile ar trebui să menționeze în declarația de mediu modul în care au ținut seama de cele mai bune practici de management de mediu relevante și, dacă este cazul, de parametrii de excelență.

Organizațiile ar trebui să descrie modul în care au utilizat cele mai bune practici de management de mediu și parametrii de excelență relevanți (care oferă un indicator al nivelului performanței de mediu obținut de către organizațiile cele mai performante) pentru identificarea măsurilor și a acțiunilor și, eventual, pentru stabilirea priorităților în vederea îmbunătățirii (în continuare) a performanței de mediu. Cu toate acestea, punerea în aplicare a celor mai bune practici de management de mediu sau respectarea parametrilor de excelență identificați nu este obligatorie, întrucât caracterul voluntar al EMAS lasă în seama organizațiilor evaluarea fezabilității parametrilor și a aplicării celor mai bune practici din punctul de vedere al costurilor și beneficiilor. Această evaluare a fezabilității este necesară și în cadrul administrațiilor publice, cărora li se cere frecvent să fie un exemplu în acest sens.

La fel ca în cazul indicatorilor de performanță de mediu, organizația ar trebui să evalueze relevanța și aplicabilitatea celor mai bune practici de management de mediu și a parametrilor de excelență în raport cu aspectele de mediu semnificative identificate de organizație în analiza sa de mediu, precum și în raport cu aspectele tehnice și financiare.

Elementele din documentele de referință sectoriale (indicatori, cele mai bune practici de management de mediu sau parametri de excelență) care nu sunt considerate relevante în raport cu aspectele de mediu semnificative identificate de organizație în analiza sa de mediu nu ar trebui să fie menționate sau descrise în declarația de mediu.

Participarea la EMAS este un proces continuu. De fiecare dată când plănuiește să își îmbunătățească performanța de mediu (și efectuează o analiză a acesteia), organizația trebuie să consulte temele specifice ale documentului de referință sectorial, pentru a găsi inspirație cu privire la următoarele probleme pe care ar trebui să le remedieze, în cadrul unei abordări progresive.

Verificatorii de mediu din cadrul EMAS verifică măsura și modul în care organizația a ținut seama de documentul de referință sectorial atunci când a elaborat declarația de mediu [articolul 18 alineatul (5) litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1221/2009].

Atunci când desfășoară un audit, verificatorii de mediu acreditați au nevoie de dovezi din partea organizației cu privire la modul în care au fost selectate și luate în considerare elementele relevante din documentul de referință sectorial, având în vedere analiza de mediu. Verificatorii de mediu nu verifică respectarea parametrilor de excelență descriși, ci dovezile privind modul în care documentul de referință sectorial a fost utilizat ca ghid pentru identificarea indicatorilor și a măsurilor voluntare corespunzătoare pe care organizația le poate pune în aplicare pentru a-și îmbunătăți performanța de mediu.

⁽⁴⁾ Conform secțiunii B litera (e) din anexa IV la Regulamentul EMAS, declarația de mediu trebuie să conțină „o sinteză a datelor disponibile cu privire la performanța organizației în raport cu obiectivele și țintele sale de mediu corespunzătoare impactului semnificativ asupra mediului. Raportarea se face pe baza indicatorilor principali, precum și alți indicatori relevanți existenți în ceea ce privește performanța de mediu, în conformitate cu secțiunea C”. Secțiunea C din anexa IV prevede următoarele: „De asemenea, fiecare organizație prezintă rapoarte anuale cu privire la performanțele sale referitoare la aspecte de mediu cu caracter specific, astfel cum au fost identificate în declarația de mediu și, după caz, ia în considerare documente sectoriale de referință, în conformitate cu articolul 46.”

Având în vedere caracterul voluntar al EMAS și al documentului de referință sectorial, organizațiilor auditate nu ar trebui să li se impună sarcini disproporționate cu privire la furnizarea unor astfel de dovezi. Mai precis, verificatorii nu trebuie să solicite o justificare individuală pentru fiecare cea mai bună practică, fiecare indicator de performanță de mediu sectorial și fiecare parametru de excelență care este menționat în documentul de referință sectorial și pe care organizația nu îl consideră relevant în raport cu analiza sa de mediu. Verificatorii pot totuși să sugereze elemente suplimentare relevante de care organizația să țină seama în viitor ca o dovadă în plus a angajamentului său în sensul îmbunătățirii continue a performanței de mediu.

Structura documentului de referință sectorial

Prezentul document conține patru capitole. Capitolul 1 oferă o scurtă prezentare a contextului juridic al sistemului comunitar de management de mediu și audit și descrie modul de utilizare a prezentului document, iar capitolul 2 definește domeniul de aplicare al prezentului document de referință sectorial. Capitolul 3 descrie, pe scurt, diferitele bune practici de management de mediu ⁽⁵⁾ și oferă informații privind aplicabilitatea acestora. În cazul în care pentru o anumită bună practică de management de mediu se pot formula indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență specifici, sunt menționați și aceștia. Totuși, nu a fost posibilă definirea unor parametri de excelență pentru toate bunele practici de management de mediu, deoarece în unele zone fie există puține date disponibile, fie condițiile specifice (clima locală, economia locală, societatea locală, responsabilitățile administrației publice etc.) variază într-o asemenea măsură, încât un parametru de excelență ar fi lipsit de semnificație. Unii indicatori și parametri de referință sunt relevanți pentru mai multe bune practici de management de mediu și, prin urmare, se repetă ori de câte ori este cazul. La final, capitolul 4 prezintă un tabel cuprinzător cu o selecție a celor mai relevanți indicatori de performanță de mediu, cu explicațiile asociate și cu parametrii de excelență aferenți.

2. DOMENIU DE APLICARE

Prezentul document de referință sectorial se referă la performanța de mediu a activităților din sectorul administrației publice. În prezentul document, sectorul administrației publice cuprinde organizațiile care aparțin în principal următoarei diviziuni a codului NACE [în conformitate cu nomenclatorul statistic al activităților economice stabilit prin Regulamentul (CE) nr. 1893/2006 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁶⁾]:

— cod NACE 84: Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii.

Organizațiile înregistrate cu acest cod NACE constituie grupul-țintă al prezentului document.

În plus, cele mai bune practici de management de mediu identificate în prezentul document de referință sectorial pot fi o sursă de inspirație și pentru alte organizații, de exemplu pentru întreprinderile cu capital de stat sau pentru întreprinderile private care prestează servicii în numele administrațiilor publice. Acestea pot aparține următoarelor diviziuni ale codului NACE, printre altele:

— cod NACE 2: Silvicultură și exploatare forestieră;

— cod NACE 36: Captarea, tratarea și distribuția apei;

— cod NACE 37: Lucrări de canalizare;

— cod NACE 38: Colectarea deșeurilor, activități de tratare și de eliminare a deșeurilor; recuperarea materialelor;

— cod NACE 39: Activități de depoluare și alte servicii de gestionare a deșeurilor;

— cod NACE 41.2: Construirea de clădiri rezidențiale și nerezidențiale;

— cod NACE 49.3.1: Transporturi terestre urbane și suburbane de călători.

⁽⁵⁾ În „Raportul privind cele mai bune practici” publicat de JRC și disponibil online la adresa de mai jos, există o descriere detaliată a fiecărei bune practici, împreună cu orientări practice privind punerea în aplicare a acestora: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf> Organizațiile sunt invitate să consulte raportul în cazul în care sunt interesate să afle mai multe despre unele dintre cele mai bune practici descrise în prezentul document de referință sectorial.

⁽⁶⁾ Regulamentul (CE) nr. 1893/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 de stabilire a Nomenclatorului statistic al activităților economice NACE a doua revizuire și de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3037/90 al Consiliului, precum și a anumitor regulamente CE privind domenii statistice specifice (JO L 393, 30.12.2006, p. 1).

Prezentul document de referință sectorial vizează o serie de aspecte care sunt relevante pentru toate tipurile de administrații publice, cum ar fi performanța de mediu a birourilor, eficiența energetică a clădirilor publice și achizițiile publice verzi (în secțiunile 3.1, 3.2.5, 3.2.7, 3.2.8, 3.2.10 și 3.11). Toate administrațiile publice de la nivel local, regional, național și internațional sunt invitate să consulte aceste secțiuni ale documentului.

Însă un management de mediu eficace din partea unei administrații publice trebuie să abordeze și activitatea de bază a acesteia, în care pot fi obținute cele mai mari beneficii pentru mediu. Prezentul document își propune să faciliteze această sarcină pentru autoritățile locale și municipalități⁽⁷⁾, punând accentul pe cele mai bune practici care sunt relevante pentru rolul îndeplinit de acestea și pe serviciile pe care le oferă direct sau indirect locuitorilor (de exemplu, epurarea apelor uzate sau transportul public local). Autoritățile locale sunt vizate în mod special deoarece reprezintă cea mai mare parte a administrațiilor publice din UE, iar la nivel local există cel mai mare potențial de replicare și de învățare din cele mai bune practici.

În tabelul de mai jos sunt prezentate principalele aspecte de mediu, presiunile asupra mediului care le sunt asociate și secțiunile relevante care le corespund în document. Aspectele de mediu enumerate au fost selectate ca fiind cele mai relevante din acest sector. Însă aspectele de mediu care urmează să fie gestionate de către fiecare administrație publică ar trebui să fie evaluate separat în fiecare caz. În tabelul de mai jos nu se face nicio distincție între aspectele de mediu directe și indirecte, deoarece operațiunile desfășurate la nivel intern și cele externalizate variază de la un caz la altul. În plus, multe aspecte de mediu pot fi considerate atât directe, cât și indirecte, pentru că se referă în mod direct la activitățile administrației publice, dar și la toate activitățile locuitorilor, ale întreprinderilor și ale organizațiilor din teritoriul administrat sau deservit de administrația publică respectivă.

Aspectele de mediu și presiunile asupra mediului cele mai relevante pentru administrațiile publice și modul în care sunt abordate acestea în prezentul document

Aspect de mediu	Principalele presiuni asupra mediului care le sunt asociate	Secțiunile relevante din documentul de referință sectorial
Funcționarea birourilor	Generare de deșeuri solide Consum de apă Consum de energie, emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂) Emisii în aer (CO, SO ₂ , NO _x , particule în suspensie etc.) Epuizarea resurselor	Secțiunea 3.1
Direcționarea consumului de energie în teritoriul administrat și gestionarea consumului propriu de energie	Consum de energie, emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂)	Secțiunea 3.2
Gestionarea mobilității și/sau a transportului public	Emisii în aer (CO, SO ₂ , NO _x , particule în suspensie etc.) Consum de energie, emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂)	Secțiunea 3.3

⁽⁷⁾ În cadrul prezentului document de referință sectorial privind EMAS, termenii „autorități locale” și „municipalități” sunt considerați sinonime și se referă la organismele publice care administrează și furnizează servicii cetățenilor la nivel local.

Aspect de mediu	Principalele presiuni asupra mediului care le sunt asociate	Secțiunile relevante din documentul de referință sectorial
Planificarea exploatații terenurilor și gestionarea zonelor verzi urbane	Exploatarea terenurilor Declinul biodiversității	Secțiunile 3.4 și 3.5
Gestionarea calității aerului înconjurător și a zgomotului	Emisii în aer (CO, SO ₂ , NO _x , particule în suspensie etc.) Generare de zgomot	Secțiunile 3.6 și 3.7
Gestionarea deșeurilor	Generare de deșeuri solide	Secțiunea 3.8
Alimentarea cu apă potabilă	Consum de apă	Secțiunea 3.9
Gestionarea epurării apelor uzate	Emisii în apă (CBO, CCO, micropoluanti etc.) Consum de energie, emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂)	Secțiunea 3.10
Achiziționarea de bunuri și servicii	Generare de deșeuri solide Consum de apă Consum de energie, emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂) Emisii în aer (CO, SO ₂ , NO _x , particule în suspensie etc.) Epuizarea resurselor	Secțiunea 3.11
Promovarea unui comportament ecologic din partea locuitorilor și a întreprinderilor	Generare de deșeuri solide Consum de apă Consum de energie, emisii de gaze cu efect de seră (CO ₂) Emisii în aer (CO, SO ₂ , NO _x , particule în suspensie etc.) Emisii în apă (CCO, CBO, micropoluanti etc.) Epuizarea resurselor	Secțiunea 3.12

Cele mai bune practici de management de mediu descrise în capitolul 3 au fost identificate ca fiind cele mai relevante tehnici, acțiuni și măsuri pe care le pot aplica administrațiile publice pentru a-și îmbunătăți performanța de mediu pentru fiecare dintre aspectele enumerate în tabelul de mai sus. Pentru identificarea acestora au fost luate în considerare provocările și oportunitățile specifice cu care se întâlnesc organismele publice, spre deosebire de întreprinderile private. Printre acestea se numără:

- procedurile de achiziție mai riguroase;
- regulile stricte de finanțare;
- necesitatea unor perioade mai lungi de timp pentru punerea în aplicare a deciziilor;

— infrastructura veche;

— bugetul limitat;

dar și:

— posibilitatea de a accepta perioade mai lungi de recuperare a investiției;

— posibilitatea de a acorda prioritate opțiunilor care au ca rezultat beneficii societale, în defavoarea perioadelor de recuperare a investiției financiare;

— stabilitatea personalului;

— oportunitățile de realizare a unor economii de scară în cazul cooperării între diferite administrații publice de la nivel local, regional sau național.

Atunci când se analizează punerea în aplicare a oricăreia dintre cele mai bune practici de management de mediu prezentate în acest document, autoritățile locale trebuie să ia în considerare provocările specifice cu care se confruntă și modul în care pot profita de oportunitățile specifice disponibile ⁽⁸⁾.

3. CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU, INDICATORII DE PERFORMANȚĂ DE MEDIU ȘI PARAMETRII DE EXCELENȚĂ PENTRU SECTORUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

3.1. Cele mai bune practici de management de mediu pentru birouri sustenabile

Această secțiune se adresează tuturor administrațiilor publice care au activitate de birou.

3.1.1. Gestionarea și reducerea la minimum a consumului de energie

Cea mai bună practică de management de mediu constă în realizarea unei gestionări a energiei în conformitate cu principiile ciclului „planificare, executare, verificare, acțiune” în birourile deținute sau gestionate de administrația publică respectivă, prin:

— culegerea frecventă sau monitorizarea permanentă a datelor privind consumul de energie; datele pot fi culese la nivelul clădirii, pe zone ale clădirii (hol, birouri, cantină/bar etc.), pe tipuri de surse de energie (gaz, electricitate etc.) și pe categorii de utilizare finală (iluminat, încălzirea incintelor etc.);

— analizarea datelor, stabilirea țintelor, identificarea parametrilor și utilizarea lor pentru a le compara cu performanța efectivă din punctul de vedere al consumului de energie;

— definirea unei strategii și a unui plan de acțiune pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirii de birouri (a se vedea secțiunile 3.2.5, 3.2.7 și 3.2.8).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată pe scară largă în clădirile de birouri deținute sau gestionate de administrațiile publice. Este însă posibil ca aplicarea ei să permită doar acțiuni mai limitate în cazul clădirilor închiriate.

⁽⁸⁾ Provocările și oportunitățile specifice asociate diverselor bune practici de management de mediu sunt abordate fie direct în prezentul document, fie în cadrul orientărilor practice privind punerea în aplicare a celor mai bune practici de management de mediu, incluse în „Raportul privind cele mai bune practici” publicat de JRC și disponibil online la adresa: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf> Organizațiile sunt invitate să consulte raportul pentru o mai bună înțelegere a celor mai bunelor practici descrise în prezentul document de referință sectorial.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
<p>(i1) Consumul anual total de energie pe unitate de suprafață ⁽¹⁾, exprimat ca energie finală (kWh/m²/an).</p> <p>Dacă există date disponibile, acest indicator poate fi defalcat în:</p> <ul style="list-style-type: none"> — încălzirea incintelor (kWh/m²/an) — răcirea incintelor (kWh/m²/an) — iluminat (kWh/m²/an) — alte utilizări ale electricității (kWh/m²/an) <p>(i2) Consumul anual total de energie pe angajat, în echivalent normă întreagă (ENI), exprimat ca energie finală (kWh/ENI/an).</p> <p>Dacă există date disponibile, acest indicator poate fi defalcat în:</p> <ul style="list-style-type: none"> — încălzirea incintelor (kWh/ENI/an) — răcirea incintelor (kWh/ENI/an) — iluminat (kWh/ENI/an) — alte utilizări ale electricității (kWh/ENI/an) <p>(i3) Consumul anual total de energie primară pe suprafață sau pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) (kWh/m²/an, kWh/ENI/an)</p> <p>(i4) Emisiile anuale totale de gaze cu efect de seră pe suprafață sau pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) (kg echivalent CO₂/m²/an, kg echivalent CO₂/ENI/an)</p>	—

⁽¹⁾ Suprafața poate fi calculată luându-se în considerare suprafața utilă a clădirii – de exemplu, suprafața folosită în certificatele de performanță energetică.

3.1.2. Gestionarea și reducerea la minimum a consumului de apă

Cea mai bună practică de management de mediu constă în realizarea unei gestionări a apei în conformitate cu principiile ciclului „planificare, executare, verificare, acțiune” în birourile deținute sau gestionate de administrația publică respectivă, prin:

- culegerea frecventă sau monitorizarea permanentă a datelor privind consumul de apă; datele pot fi culese la nivelul clădirii, pe zone relevante ale clădirii, în care se consumă apă (hol, birouri, cantină/bar etc.) și pe categorii de utilizare finală (toalete, bucătării etc.);
- analizarea datelor, stabilirea țintelor, identificarea parametrilor și utilizarea lor pentru o comparație cu consumul efectiv de apă;
- definirea unei strategii și a unui plan de acțiune pentru reducerea consumului de apă (de exemplu, instalarea de robinete, dușuri și reductoare de presiune care utilizează apa în mod eficient, întreținerea regulată a acestora, instalarea de sisteme de colectare a apei pluviale).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată pe scară largă în clădirile de birouri deținute sau gestionate de administrațiile publice, cu condiția amortizării costurilor ocazionate de instalarea și întreținerea sistemelor de monitorizare și colectare a datelor privind consumul de apă prin economia de apă despre care se preconizează că poate fi realizată. În cazul clădirilor închiriate, este posibil ca acțiunile care pot decurge din aplicarea acestei bune practici de management de mediu să fie mai limitate.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
<p>(i5) Consumul anual total de apă pe angajat, în echivalent normă întreagă (ENI) ($m^3/ENI/an$), defalcat (dacă este relevant) în:</p> <ul style="list-style-type: none"> — consum de apă de robinet ($m^3/ENI/an$) — consum de apă pluvială colectată ($m^3/ENI/an$) — consum de apă cenușie reciclată ($m^3/ENI/an$) <p>(i6) Consumul anual total de apă pe suprafață interioară ($m^3/m^2/an$), defalcat (dacă este relevant) în:</p> <ul style="list-style-type: none"> — consum de apă de robinet ($m^3/m^2/an$) — consum de apă pluvială colectată ($m^3/m^2/an$) — consum de apă cenușie reciclată ($m^3/m^2/an$) 	<p>(b1) Consumul total de apă în clădirile de birouri este mai mic de $6,4 m^3/angajat$ în echivalent normă întreagă/an</p>

3.1.3. Gestionarea și reducerea la minimum a generării de deșeuri

Cea mai bună practică de management de mediu constă în realizarea unei gestionări avansate a deșeurilor în birourile deținute sau gestionate de administrațiile publice, bazate pe:

- prevenire: instituirea unor proceduri și arhive fără hârtie; asigurarea durabilității echipamentelor și a consumabilelor (de exemplu, prin achiziții publice verzi – a se vedea secțiunea 3.11); posibilitatea de reutilizare a mobilierului și a echipamentelor de birou (de exemplu, crearea unui inventar online al echipamentelor, obiectelor de mobilier și articolelor de papetărie disponibile de care nu mai este nevoie, care să fie consultat de toate serviciile și de toți membrii personalului înainte de achiziționarea unor articole noi; asigurarea curățării, a reparării și a întreținerii profesionale în vederea prelungirii duratei de viață); stimularea folosirii de către personal a paharelor reutilizabile în locul celor din material plastic de unică folosință; punerea la dispoziție a unor dozatoare de apă (fără pahare de plastic) în locul sticlelor din plastic la reuniuni sau în spațiile publice;
- separare: accesul facil la containere de reciclare pentru toate tipurile uzuale de deșeuri și crearea de puncte de reciclare pentru toate celelalte tipuri de deșeuri, pentru a reduce la minimum generarea de deșeuri reziduale; achiziționarea de echipamente și consumabile produse din materiale reciclabile;
- monitorizare: contabilizarea periodică a cantităților de deșeuri generate, defalcate pe tip de deșeu, pentru toate tipurile de deșeuri (de exemplu, fracții colectate separat, deșeuri reziduale, deșeuri periculoase); acest lucru poate fi realizat prin strategii adecvate și prin implicarea personalului din servicii diferite.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice și este specifică activității de birou. Măsura specifică pusă în aplicare (de exemplu, diversele fracții în care se separă deșeurile) ar trebui să reflecte condițiile specifice (de exemplu, tipurile de deșeuri generate, disponibilitatea pe plan local a serviciilor de reciclare pentru anumite tipuri de deșeuri, legislația locală și costurile gestionării deșeurilor).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i7) Cantitatea anuală totală de deșeuri de birou generate pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) (kg/ENI/an) (i8) Cantitatea anuală totală de obiecte de mobilier, echipamente și articole de papetărie care se refolosește (kg/ENI/an, EUR achiziții evitate/ENI/an) (i9) Deșeuri de birou trimise la reciclat, ca % din greutatea deșeurilor totale (%) (i10) Deșeuri de birou reziduale ⁽¹⁾ , ca % din greutatea deșeurilor totale (%)	(b2) Cantitatea de deșeuri generate în clădirile de birouri care se trimite la groapa de gunoi este zero (b3) Cantitatea totală de deșeuri generate în clădirile de birouri este mai mică de 200 kg/angajat în echivalent normă întreagă/an

⁽¹⁾ Deșeurile reziduale reprezintă fracția de deșeuri care nu este trimisă spre reutilizare, reciclare, compostare sau digestie anaerobă.

3.1.4. Reducerea la minimum a consumului de hârtie și consumabile de birou

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- punerea în aplicare și promovarea unor proceduri interne (de exemplu, proceduri fără hârtie, cum ar fi fluxurile de lucru electronice, semnăturile electronice și arhivele electronice, netipărirea documentelor pentru reuniuni, netipărirea buletinelor informative/rapoartelor, tipărirea pe ambele părți ca opțiune implicită) care să ajute angajații și publicul să evite utilizarea hârtiei de birou (adică hârtia de copiator/imprimantă) și a consumabilelor (adică toate materialele folosite în birouri, precum pixuri, creioane, markere, caiete), reducând astfel cererea;
- utilizarea achizițiilor publice verzi (a se vedea secțiunea 3.11) pentru a determina opțiuni cu impact mai scăzut – de exemplu, hârtie de birou de gramaj mic, produse mai durabile și reîncărcabile și alternative cu impact redus asupra mediului sau cu toxicitate redusă.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată pe scară largă în toate administrațiile publice.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i11) Numărul foilor ⁽¹⁾ de hârtie de birou utilizate zilnic, pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) (foi de hârtie/ENI/zi lucrătoare)	(b4) Consumul de hârtie de birou este mai mic de 15 foi A4/angajat în echivalent normă întreagă/zi lucrătoare
(i12) Ponderea achiziționării de hârtie de birou certificată ca ecologică din totalul hârtiei de birou achiziționate (%)	(b5) Hârtia de birou utilizată este în proporție de 100 % reciclată sau certificată în conformitate cu o etichetă ecologică ISO de tip I ⁽²⁾ (de exemplu, eticheta ecologică a UE)
(i13) Costul anual al consumabilelor de birou achiziționate pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) (EUR/ENI/an)	

⁽¹⁾ Numărul de dimensiuni diferite (de exemplu, A4, A3) ale foilor de hârtie poate fi transformat într-un număr echivalent de foi A4 (de exemplu, o foaie A3 este echivalentă cu două foi A4).

⁽²⁾ În cadrul seriei de standarde de mediu ISO 14000, Organizația Internațională de Standardizare (ISO) a elaborat o subserie (ISO 14020) specifică etichetării ecologice, care cuprinde trei tipuri de sisteme de etichetare. În acest context, o etichetă ecologică de „tip I” este o etichetă bazată pe criterii multiple creată de un terț. Exemple în acest sens sunt „eticheta ecologică a UE” de la nivelul Uniunii Europene sau, la nivel național sau multilateral, „Blaue Engel”, „Eticheta ecologică austriacă” și „Nordic Swan”.

3.1.5. Reducerea la minimum a impactului asupra mediului al navetei și al călătoriilor în interes de serviciu

Cea mai bună practică de management de mediu constă în reducerea la minimum a impactului asupra mediului al navetei și al călătoriilor în interes de serviciu, prin:

- un angajament din partea personalului către o navetă mai durabilă și schimbarea comportamentului în acest sens (de exemplu, campanii prin intermediul instrumentelor digitale, stimulente/contrastimulente economice, utilizarea de jocuri sociale sau de stimulente bazate pe recompense);
- elaborarea la nivelul organizației a unor planuri de călătorie pentru personal care să încurajeze modurile durabile pentru navetă și pentru călătoriile în interes de serviciu (de exemplu, un acord cu furnizorii locali de transport public în vederea adaptării rutelor la nevoile navetiștilor; realizarea unui buget al emisiilor de carbon pentru călătoriile în interes de serviciu);
- includerea unor criterii stricte de durabilitate în achizițiile de servicii de transport (de exemplu, folosirea trenului în locul avionului pentru călătoriile de scurtă durată; preferința pentru zborurile directe sau pentru călătoriile multimodale în locul zborurilor cu escală);
- reducerea navetei cu automobilul în cazul în care există transport public și încurajarea unei utilizări eficiente a automobilelor (de exemplu, reducerea călătoriilor individuale cu automobilul prin promovarea utilizării în comun a automobilelor de către angajați);
- favorizarea flexibilității în activitatea angajaților, reducând astfel nevoia de transport în ansamblu (de exemplu, introducerea muncii la distanță și la domiciliu, instalarea de echipamente pentru reuniuni virtuale).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de administrațiile publice de orice tip și de orice dimensiune. Măsurile specifice aplicate vor varia însă în funcție de condițiile locale, cum sunt mediul geografic și disponibilitatea transportului public.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i14) Introducerea unor instrumente de promovare a unei navete durabile (da/nu)	
(i15) Procentajul membrilor personalului care se deplasează zilnic cu automobilul la locul de muncă, ca pasageri unici (%)	
(i16) Procentajul membrilor personalului care se deplasează la locul de muncă pe jos, cu bicicleta sau cu transportul public de cel puțin 3 ori pe săptămână (%)	(b6) Se introduc și se promovează instrumente de încurajare a unei navete durabile de către angajați
(i17) Emisiile totale anuale de echivalent CO ₂ generate de călătoriile în interes de serviciu (tone echivalent CO ₂ /an)	(b7) Se realizează un buget al emisiilor de carbon pentru toate călătoriile în interes de serviciu
(i18) Emisiile totale anuale de echivalent CO ₂ generate de călătoriile în interes de serviciu, pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) (kg echivalent CO ₂ /ENI/an)	(b8) Sunt disponibile echipamente de videoconferință pentru toți membrii personalului, iar utilizarea lor este monitorizată și promovată
(i19) Introducerea unui buget al emisiilor de carbon pentru toate călătoriile în interes de serviciu (da/nu)	
(i20) Disponibilitatea echipamentelor de videoconferință pentru toți membrii personalului și monitorizarea și promovarea utilizării acestora (da/nu)	

3.1.6. Reducerea la minimum a impactului asupra mediului al cantinelor și al cafenelelor

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- achiziționarea serviciilor de cantină sau de cafea ori a alimentelor și băuturilor pentru cantinele și cafenelele gestionate intern, prin introducerea de cerințe privind durabilitatea, de exemplu referitoare la alimentele ecologice sezoniere, la asigurarea disponibilității unor opțiuni vegetariene/vegane și (dacă este posibil) la evitarea utilizării ambalajelor din plastic de unică folosință; alegerea unor furnizori de servicii care își pot oferi serviciile fără utilizarea de articole (cum ar fi pahare, farfurii și tacâmuri) din plastic de unică folosință (a se vedea și secțiunea 3.11);
- desfășurarea de campanii de implicare a personalului care să promoveze opțiuni alimentare durabile;
- determinarea unei schimbări comportamentale în cantine și cafenele prin alegeri de dispunere a produselor (în sensul schimbării modului în care sunt prezentate opțiunile, astfel încât o anumită opțiune să devină preferința naturală sau implicită) și prin politica de prețuri (preț mai mic pentru opțiunile alimentare mai durabile);
- punerea în aplicare a unei politici de reducere a deșeurilor alimentare prin introducerea unor porții de mâncare mai mici, oferirea de porții de mărimi diferite, planificarea atentă a meniurilor etc.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de administrațiile publice de orice tip și de orice dimensiune care au o cantină sau o cafea internă.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i21) Procentajul opțiunilor alimentare cu impact redus oferite (de exemplu, produse ecologice sezoniere) (% produse alimentare cu impact redus din volumul total achiziționat)	—
(i22) Cantitatea de deșeuri alimentare generată pe masă servită (g/masă)	
(i23) Procentajul deșeurilor alimentare trimise spre digestie anaerobă (% trimise spre digestie anaerobă raportat la numărul total de tone de deșeuri alimentare)	

3.1.7. Reducerea la minimum a impactului asupra mediului al organizării de reuniuni și evenimente

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- introducerea unui sistem de gestionare a evenimentelor durabile; sistemul de gestionare poate fi pus în aplicare chiar de către administrația publică și/sau ar trebui selectați contractanți/furnizori care să fi instituit un astfel de sistem; furnizorii și hotelurile pot avea și un sistem de management de mediu (de exemplu, EMAS);
- informarea tuturor părților interesate (de la furnizori până la participanți și comunitatea mai largă) și angajarea într-un dialog cu cei care sunt implicați și/sau participă la un eveniment cu privire la măsurile pe care le pot lua pentru a reduce impactul asupra mediului al participării la eveniment (de exemplu, utilizarea containerelor separate corecte, alegerea apei de robinet și a sticlelor de apă reutilizabile, alegerea unor mijloace de transport durabile);
- selectarea locului de desfășurare a evenimentului sau a reuniunii având în vedere criteriile de mediu (de exemplu, conexiune bună la transportul public, clădire cu impact redus asupra mediului, loc în care există un sistem de management de mediu);
- alegerea produselor și a serviciilor necesare pentru organizarea de reuniuni și evenimente prin aplicarea de achiziții publice verzi (a se vedea secțiunea 3.11) și restrângerea obiectelor promoționale și a conținutului pachetelor de conferință (de exemplu, pliante, unități flash pentru USB, ecusoane);
- achiziționarea serviciilor de catering sau a alimentelor și băuturilor de la serviciile de catering gestionate intern, prin introducerea de cerințe privind durabilitatea, de exemplu referitoare la alimentele ecologice sezoniere, la asigurarea disponibilității unor opțiuni vegetariene/vegane și (dacă este posibil) la evitarea utilizării ambalajelor din plastic de unică folosință; alegerea unor furnizori de servicii care își pot oferi serviciile fără a utiliza farfurii, pahare și tacâmuri din plastic de unică folosință și punerea la dispoziție a unor dozatoare de apă în locul sticlelor de apă (a se vedea și secțiunile 3.1.6 și 3.11).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de administrațiile publice de orice tip și de orice dimensiune care organizează reuniuni și evenimente.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i24) Ponderea furnizorilor care dețin un sistem recunoscut de gestionare a evenimentelor durabile (de exemplu, ISO 20121) sau de management de mediu (de exemplu, EMAS) (%)	—
(i25) Ponderea licitațiilor pentru evenimente care includ printre criteriile o referire la un sistem recunoscut de gestionare a evenimentelor (de exemplu, ISO 20121) sau de management de mediu (de exemplu, EMAS) (%)	

3.2. Cele mai bune practici de management de mediu pentru energia durabilă și schimbările climatice

Această secțiune se adresează autorităților locale, atât în calitate de administratori și de furnizori de servicii cu o gamă largă de operațiuni directe care utilizează energie, cât și în calitate de îndrumători pentru teritoriul pe care îl deservesc. Cele mai bune practici de management de mediu din această secțiune se împart în patru grupuri:

- cele mai bune practici de management de mediu în materie de politici, referitoare la măsurile de politică pe care le poate institui o autoritate locală pentru a obține: energie durabilă (atât la nivel intern, cât și în teritoriul administrat), atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea;
- cele mai bune practici de management de mediu în materie de operațiuni directe, referitoare la modul în care autoritățile locale pot reduce consumul de energie și pot face trecerea la energia din surse regenerabile în propriile clădiri și infrastructuri;
- cele mai bune practici de management de mediu privind rolul de reglementare și de planificare al municipalităților;
- cele mai bune practici de management de mediu privind influența municipalităților pe teritoriul lor, rolul de exemplu pe care îl poate avea sectorul public și modul în care autoritățile locale pot determina realizarea de acțiuni de către locuitori și organizații.

Cele mai bune practici de management de mediu în materie de politici

3.2.1. Inventarierea consumului de energie și a emisiilor de pe teritoriul municipalității

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- colectarea sistematică de date referitoare la consumul de energie și la emisii de pe teritoriul municipalității; inventarul vizează inclusiv consumul de energie și emisiile de pe teritoriul respectiv din toate sectoarele, printre care industria, comerțul/serviciile, agricultura, construcțiile, locuințele și transporturile;
- raportarea publică a datelor culese și utilizarea lor pentru a identifica acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pe teritoriul respectiv (a se vedea secțiunea 3.2.2).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i26) Emisiile anuale totale de dioxid de carbon de pe teritoriul municipalității: absolute (t echivalent CO ₂) și pe cap de locuitor (kg echivalent CO ₂ /locuitor)	—
(i27) Consumul anual de energie de pe teritoriul municipalității pe cap de locuitor, exprimat ca energie finală (kWh/locuitor)	

3.2.2. Crearea și punerea în aplicare a unui plan de acțiune municipal în materie de energie și climă

Cea mai bună practică de management de mediu constă în crearea unui plan de acțiune municipal în materie de energie și climă bazat pe inventarierea consumului de energie și a emisiilor (a se vedea secțiunea 3.2.1). Planul de acțiune cuprinde ținte pe termen scurt și lung, bazate pe date științifice și pe dovezi, care pot fi atinse prin derularea unei serii de acțiuni definite (de exemplu, reducerea consumului de energie al clădirilor și al întreprinderilor private, reducerea consumului de energie al clădirilor municipale și al serviciilor publice locale, îmbunătățirea transportului public).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i28) Există un plan de acțiune municipal în materie de energie și climă, care cuprinde ținte și acțiuni (da/nu)	(b9) Există un plan de acțiune municipal în materie de energie și climă, care cuprinde ținte și acțiuni și se bazează pe inventarierea consumului de energie și a emisiilor
(i26) Emisiile anuale totale de dioxid de carbon de pe teritoriul municipalității: absolute (t echivalent CO ₂) și pe cap de locuitor (kg echivalent CO ₂ /locuitor)	
(i27) Consumul anual de energie de pe teritoriul municipalității pe cap de locuitor, exprimat ca energie finală (kWh/locuitor)	

3.2.3. Crearea și punerea în aplicare a unei strategii de adaptare la schimbările climatice pe teritoriul municipalității

Cea mai bună practică de management de mediu constă în crearea unei strategii holistice de adaptare la schimbările climatice pentru teritoriul municipalității, care să permită protejarea mediului construit și a celui natural față de efectele adverse și impactul schimbărilor climatice (de exemplu, inundații, valuri de căldură, secetă). Strategia de adaptare la schimbările climatice se poate baza pe alte strategii de adaptare locale și regionale și ar trebui să asigure corelarea acestora. Strategia trebuie să fie luată în considerare de alte politici și strategii relevante (cum ar fi planurile de gestionare a cursurilor de apă), care trebuie să fie coerente cu ea.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale. Sfera de aplicare a strategiei de adaptare ar trebui să fie elaborată în funcție de contextul specific al administrației publice. Măsurile cuprinse în strategie trebuie să răspundă efectelor preconizate ale schimbărilor climatice pentru teritoriul respectiv.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i29) Există o strategie holistică de adaptare la schimbările climatice pentru teritoriul municipalității (da/nu)	(b10) Există o strategie holistică de adaptare la schimbările climatice pentru teritoriul municipalității
(i30) Procentajul locuințelor și al întreprinderilor protejate ca urmare a strategiei (%)	

Cele mai bune practici de management de mediu în materie de operațiuni directe

3.2.4. Introducerea unui iluminat stradal eficient din punct de vedere energetic

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- efectuarea unui audit al sistemului de iluminat stradal;
- îmbunătățirea corpurilor de iluminat pentru a evita iluminarea de jos în sus și pe cea intruzivă și pentru a maximiza iluminatul util;
- reducerea nivelului de iluminare pentru a corespunde nevoilor reale (de exemplu, evitarea iluminatului excesiv);

- înlocuirea lămpilor alegând tehnologii foarte eficiente din punct de vedere energetic (de exemplu, LED), ținând seama de durabilitate, de indicii de redare a culorilor ⁽⁹⁾ și de temperatura de culoare a luminii ⁽¹⁰⁾;
- diminuarea luminii pe timp de noapte (adică iluminare redusă noaptea târziu);
- introducerea iluminatului stradal inteligent (de exemplu, utilizând senzori pentru creșterea temporară a nivelului de iluminare atunci când se detectează prezența oamenilor).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice care gestionează în mod direct sau indirect (printr-o întreprindere cu capital de stat sau privat) furnizarea iluminatului stradal. În unele cazuri, investițiile necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor enumerate pot constitui o limitare și pot influența alegerea măsurilor care urmează să fie aplicate, dar în general economia de energie care se realizează este mai importantă, iar perioada de recuperare a investiției este rezonabilă.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i31) Consumul anual de energie pentru iluminatul stradal pe cap de locuitor (kWh/locuitor/an)	(b11) Consumul de energie pentru iluminatul stradal pe kilometru este mai mic de 6 MWh/km/an
(i32) Consumul anual de energie pentru iluminatul stradal pe kilometru de stradă iluminat (MWh/km/an)	

3.2.5. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice

Cea mai bună practică de management de mediu constă în maximizarea eficienței energetice a clădirilor publice și în reducerea la minimum a consumului lor de energie. Acest lucru se poate realiza prin îmbunătățirea performanței energetice și a integrității anvelopei clădirii (ziduri, acoperiș, geamuri) și prin creșterea etanșeității, precum și prin instalarea de echipamente eficiente din punct de vedere energetic și prin darea în exploatare a sistemelor energetice.

Atât clădirile publice noi, cât și cele existente pot atinge o performanță energetică mai bună decât standardele minime stabilite în codurile naționale ale construcțiilor ⁽¹¹⁾ și pot fi proiectate sau renovate astfel încât să aibă un consum energetic aproape egal cu zero înainte de intrarea în vigoare a obligației impuse de UE ⁽¹²⁾.

La definirea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor trebuie să se țină seama nu doar de performanța energetică care trebuie obținută, ci și de efectele globale asupra mediului pe tot parcursul ciclului de viață al clădirilor ⁽¹³⁾. Aceste efecte pot fi reduse la minimum, printre altele, prin selectarea unor materiale de construcție durabile și cu un nivel redus de energie primară incorporată, prin asigurarea unei adaptabilități ușoare chiar din faza de proiectare, pentru a sprijini reutilizarea viitoare a clădirii și a facilita renovarea (de exemplu, planuri flexibile ale etajelor), precum și prin posibilitatea demontării cu scopul de a reutiliza și recicla materialele și elementele de construcție.

⁽⁹⁾ Indicele de redare a culorilor aferent unui bec arată capacitatea ochiului uman de a distinge culorile sub o astfel de lumină. În locurile în care este importantă recunoașterea corectă a culorilor este necesar un indice mare de redare a acestora.

⁽¹⁰⁾ Becurile cu o componentă albă/rece puternică pot avea efecte negative semnificative asupra faunei locale.

⁽¹¹⁾ Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor (JO L 153, 18.6.2010, p. 13) (Directiva privind performanța energetică a clădirilor) impune statelor membre stabilirea unor standarde minime de performanță energetică pentru clădiri, care să se reflecte în codurile naționale ale construcțiilor. Directiva a introdus un sistem de analiză comparativă prin care aceste cerințe privind eficiența energetică să devină, treptat, din ce în ce mai ambițioase, fiind revizuite periodic.

⁽¹²⁾ Directiva privind eficiența energetică a clădirilor impune ca toate clădirile noi să aibă un consum de energie foarte scăzut sau aproape egal cu zero („clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero”) până în 2020 sau până în 2018 dacă sunt ocupate și deținute de autorități publice.

⁽¹³⁾ Comisia Europeană testează în prezent un cadru de raportare voluntară, Level(s), pentru măsurarea performanței globale în materie de durabilitate a clădirilor pe tot parcursul ciclului lor de viață. Informații suplimentare sunt disponibile la adresa: <http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice, cu condiția ca acestea să poată angaja resursele financiare necesare pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice. Este posibil ca ea să fie mai dificil de pus în aplicare în cazul proprietăților închiriate. În plus, nivelul de performanță energetică ce poate fi atins în fiecare caz în parte va fi influențat de caracteristicile clădirii (de exemplu, de vechimea clădirii).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i1) Consumul anual total de energie pe unitate de suprafață, exprimat ca energie finală (kWh/m ² /an)	(b12) În cazul construcțiilor noi, clădirea este proiectată să aibă un consum total de energie primară (incluzând toate utilizările) mai mic de 60 kWh/m ² /an
(i33) Consumul anual total de energie primară pe unitate de suprafață (kWh/m ² /an)	(b13) În cazul clădirilor existente în curs de renovare, clădirea este proiectată să aibă un consum total de energie primară (incluzând toate utilizările) mai mic de 100 kWh/m ² /an

3.2.6. Îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor sociale

Cea mai bună practică de management de mediu constă în îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor sociale, atât la clădirile existente care se renovează, cât și la clădirile noi, conform descrierii de mai sus pentru clădirile publice (a se vedea secțiunea 3.2.5). În cazul locuințelor sociale, cea mai bună practică de management de mediu constă în implicarea locatarilor în procesul de planificare a renovării sau de proiectare a noii clădiri, pentru a ține seama de nevoile lor și pentru a-i familiariza cu beneficiile și modul de utilizare ale clădirilor al căror consum de energie este aproape egal cu zero.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de administrațiile publice care gestionează locuințe sociale. Nivelul investițiilor necesare se poate dovedi o barieră semnificativă în calea realizării ei, însă investițiile sunt depășite de beneficiile relevante, sociale (creșterea bunăstării, reducerea sărăciei energetice) și financiare (energia economisită în cazul în care cheltuielile cu energia sunt plătite la nivel central sau creșterea proporției de chiriași care plătesc chiria dacă sarcina achitării cheltuielilor cu energia proprie le revine acestora).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i1) Consumul anual total de energie pe unitate de suprafață, exprimat ca energie finală (kWh/m ² /an)	(b12) În cazul construcțiilor noi, clădirea este proiectată să aibă un consum total de energie primară (incluzând toate utilizările) mai mic de 60 kWh/m ² /an
(i33) Consumul anual total de energie primară pe unitate de suprafață (kWh/m ² /an)	(b13) În cazul clădirilor existente în curs de renovare, clădirea este proiectată să aibă un consum total de energie primară (incluzând toate utilizările) mai mic de 100 kWh/m ² /an

3.2.7. Realizarea eficienței energetice în clădirile publice prin contracte de performanță energetică

Cea mai bună practică de management de mediu constă în încheierea unor contracte de performanță energetică pentru clădirile publice. Administrația publică desemnează o societate de servicii energetice (SSE) care să identifice moduri adecvate de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor publice, pe care să le dezvolte și să le pună în practică, să garanteze atingerea unui nivel stabilit de economii de energie, să își asume responsabilitatea pentru riscul investiției și, în multe cazuri, să realizeze demersurile financiare necesare pentru plata proiectelor. Acest lucru permite administrațiilor publice să îmbunătățească eficiența energetică în clădirile publice fără a trebui să achite costurile investiției în avans.

Există două tipuri de contracte de performanță energetică:

- contracte cu economii împărțite, în care SSE și administrația publică își repartizează între ele economiile de costuri, în procentaje prestabilite pentru un număr fix de ani;
- contracte cu economii garantate, în care SSE garantează un anumit nivel de economie de energie pentru administrația publică, care primește o factură de energie cu valoare mai mică. Economii reale sunt însă mai mari decât cele garantate, iar diferența este câștigată de SSE.

Aplicabilitate

Toate administrațiile publice pot să încheie contracte de performanță energetică pentru a introduce îmbunătățiri ale eficienței energetice în clădirile lor. Acest aspect este relevant în special pentru administrațiile publice și/sau pentru proiectele în care altfel ar fi dificil să se facă investițiile necesare, din cauza lipsei de capacitate financiară sau de capacitate tehnică și managerială în materie de eficiență energetică.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i34) Consumul energetic procentual total al administrației publice asigurat prin contracte de performanță energetică (%)	—

3.2.8. Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice existente prin monitorizare, gestionare a energiei și favorizarea schimbărilor de comportament

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- instruirea în domeniul eficienței energetice a personalului esențial care răspunde direct de clădire și de gestionarea energiei; instruirea trebuie să includă sesiuni teoretice și practice, susținute de manuale și ghiduri adecvate;
- angajarea întregului personal în acțiuni care influențează consumul de energie (de exemplu, stingerea luminilor, setarea unei temperaturi corecte în încăpere), punându-se accentul în special pe membrii respectați și influenți ai personalului (de exemplu, campionii schimbărilor de comportament);
- planificarea și derularea unor campanii de schimbare comportamentală care să conducă la eficiența energetică la nivelul întregii administrații publice; în primul rând, trebuie să se identifice publicul-țintă al fiecărei campanii, iar apoi se pot promova în mod corespunzător acțiuni specifice de eficientizare energetică în rândul personalului vizat;
- adoptarea certificatelor de performanță energetică și a certificatelor de energie afișată, care evaluează performanța energetică a unei clădiri, în vederea afișării lor în mod vizibil în clădire sau a utilizării lor ca instrument de implicare în cadrul unor campanii de sensibilizare specifice.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i1) Consumul anual total de energie pe unitate de suprafață, exprimat ca energie finală (kWh/m ² /an)	—
(i35) Procentajul membrilor personalului care s-au implicat și se implică în continuare la un an de la lansarea unei campanii de sensibilizare (%)	
(i36) Numărul orelor de instruire specifică în domeniul mediului furnizate, pe angajat în echivalent normă întreagă (ENI) și pe an (ore/ENI/an)	

3.2.9. Introducerea de rețele de încălzire și/sau răcire centralizată

Cea mai bună practică de management de mediu constă în introducerea de rețele de încălzire și/sau răcire centralizată care să asigure încălzirea incintelor și apă caldă sau, respectiv, răcirea incintelor în clădirile publice și/sau în gospodării. Prin generarea în unități centrale, încălzirea și/sau răcirea furnizate în rețea pot fi obținute din sisteme de producere combinată de energie electrică și energie termică sau din centrale de trigenerare. Atunci când este posibil, se pot obține și mai multe beneficii pentru mediu prin funcționarea acestor sisteme pe bază de biomasă regenerabilă sau prin utilizarea energiei geotermale sau a căldurii reziduale provenite de la instalațiile industriale.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale. Ea este relevantă în special pentru zonele nou construite și pentru renovările majore ale complexelor de clădiri publice sau ale altor infrastructuri publice (de exemplu, bazine de înot). Există unele limitări pentru zonele populate cu densitate scăzută și pentru cele în care cererea de încălzire și răcire variază considerabil.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i37) Emisiile anuale de CO ₂ ale sistemului care furnizează încălzirea sau răcirea, înainte și după introducerea încălzirii/răcirii centralizate, ca valoare absolută sau pe unitate de suprafață a clădirilor încălzite sau răcite (t echivalent CO ₂ , kg echivalent CO ₂ /m ²)	—

3.2.10. Introducerea unor sisteme de producere de energie din surse regenerabile la fața locului și a unor minisisteme de cogenerare (CHP) în clădirile publice și în locuințele sociale

Cea mai bună practică de management de mediu constă în dotarea clădirilor publice și a locuințelor sociale cu tehnologii cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru acoperirea cererii de energie. Printre acestea se pot număra sistemele de energie solară termică pentru generarea de căldură, panourile fotovoltaice instalate la fața locului pentru producerea de energie electrică sau, în cazul unei cereri suficiente de energie termică, sistemele de minicogenerare (mini-CHP) care să genereze în comun energie electrică și energie termică cu o eficiență globală mai mare. Sistemele de minicogenerare pot funcționa pe bază de gaz sau pot aduce beneficii suplimentare pentru mediu dacă funcționează pe bază de biomasă, în cazul în care este disponibilă o sursă locală de biomasă durabilă.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice. Posibilitatea de a pune în aplicare soluțiile specifice poate fi însă limitată de disponibilitatea surselor regenerabile de energie la nivel local și de investiția financiară necesară.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i38) Generarea de energie din surse regenerabile la fața locului pe unitate de suprafață (kWh/m ² an)	
(i39) Ponderea consumului total de energie asigurat din surse regenerabile la fața locului (%)	
(i40) Ponderea consumului total de energie asigurat prin generarea de energie cu emisii scăzute de dioxid de carbon la fața locului (%)	(b14) 100 % din electricitatea utilizată în clădirea publică este asigurată prin generarea de electricitate din surse regenerabile la fața locului
(i41) Ponderea consumului total de electricitate asigurat prin generarea de electricitate din surse regenerabile la fața locului (%)	(b15) 100 % din apa caldă utilizată în clădirea publică/locuința socială este asigurată prin generarea de energie termică din surse regenerabile la fața locului
(i42) Procentajul cererii de apă caldă asigurată prin generarea de energie termică din surse regenerabile la fața locului (%)	

Cele mai bune practici de management de mediu privind rolul de reglementare și de planificare al municipalităților

3.2.11. *Stabilirea unor standarde mai înalte de eficiență energetică și a unor cerințe mai stricte privind energia din surse regenerabile în amenajarea teritoriului pentru construcții noi și pentru clădirile supuse unor renovări majore, prin reglementări locale privind construcțiile, prin certificate de urbanism și autorizații de construire*

Cea mai bună practică de management de mediu constă în introducerea în sistemul de urbanism local a dispoziției ca renovările și construcțiile noi realizate în teritoriu să se efectueze la standarde energetice exemplare (adică o eficiență energetică ridicată și integrarea generării de energie din surse regenerabile). Autonomia locală permite majorității municipalităților să nu se limiteze doar la a respecta standardele energetice și cerințele privind energia din surse regenerabile stabilite de legislația națională, ci să realizeze schimbări pozitive la nivel local. Cerințele introduse în sistemul de urbanism local pot fi actualizate periodic în funcție de evoluțiile din industria construcțiilor și de noile ținte naționale.

O altă bună practică de management de mediu constă în luarea în considerare a performanței energetice și a integrării surselor regenerabile în certificatele de urbanism și în autorizațiile de construire, pentru a impune și/sau a încuraja adoptarea de către organizații și locuitori a unor soluții care implică energie durabilă.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale care contribuie la stabilirea codului local al construcțiilor și/sau la eliberarea autorizațiilor de construire. Legislația națională poate însă limita cerințele pe care le pot impune acestea.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i43) Instituirea de reglementări care stabilesc standarde mai înalte de eficiență energetică și cerințe mai stricte privind energia din surse regenerabile (da/nu)	—
(i44) Nivelul de performanță energetică impus de codul local al construcțiilor (kWh/m ² /an)	
(i45) Evaluarea sistematică a performanței energetice și integrarea surselor regenerabile în prelucrarea autorizațiilor de construire (da/nu)	

Cele mai bune practici de management de mediu privind influența municipalităților asupra teritoriului lor3.2.12. *Rolul de exemplu al sectorului public*

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- demonstrarea ambiției de a depăși țintele naționale sau internaționale existente pentru consumul propriu de energie al autorității locale și pentru consumul de energie al teritoriului său, cu un angajament ferm din partea celor mai înalte niveluri ale municipalității și cu implicarea celorlalte părți interesate relevante;
- oferirea unui exemplu de urmat: municipalitatea poate institui măsuri exemplare și poate atinge niveluri exemplare de performanță energetică, atât pentru a demonstra că este posibil, cât și pentru a promova piața locală a soluțiilor care implică energie durabilă; de asemenea, municipalitatea poate să realizeze proiecte emblematic pentru a prezenta angajamentul autorității publice în ceea ce privește durabilitatea;
- comunicarea eficace cu publicul larg: administrația publică trebuie să fie considerată capabilă să își îndeplinească obiectivul ambițios, pentru a încuraja alte părți interesate să îi urmeze exemplul;
- sprijinirea creării unor sisteme de stimulente: crearea unor sisteme locale de finanțare a locuitorilor în acțiunile lor de reducere a impactului asupra mediului;
- contribuirea la depășirea barierelor instituționale din calea adoptării de soluții care implică energie durabilă.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice locale.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i46) Realizarea unor proiecte emblematic și demonstrative (da/nu)	—
(i47) Atingerea unui nivel ambițios de performanță energetică în toate clădirile și activitățile administrației publice (da/nu)	

3.2.13. *Servicii de informare și consiliere cu privire la eficiența energetică și energia din surse regenerabile pentru cetățeni și întreprinderi și constituirea de parteneriate public-privat*

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- adoptarea unor parteneriate strategice care să implice comunitatea mai largă în elaborarea și realizarea unor programe de reducere a emisiilor de dioxid de carbon;
- instituirea unor servicii de informare și consiliere care să ajute locuitorii și întreprinderile să își reducă consumul de energie;

- crearea unor proiecte public-privat în domeniul energiei și participarea la acestea: administrațiile publice se pot asocia cu organizații private care dețin cunoștințe de specialitate în cadrul unor proiecte în domeniul eficienței energetice și al energiei din surse regenerabile;
- sprijinirea proiectelor-pilot cu emisii scăzute de dioxid de carbon: proiectele-pilot pot contribui la apariția pe piață a unor soluții de eficientizare energetică și de utilizare a surselor regenerabile, care au potențialul de a fi reproduse de alte organizații și de cetățeni în teritoriul respectiv.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice care contribuie la promovarea eficienței energetice și/sau a energiei din surse regenerabile pentru locuitori și întreprinderi.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i48) Administrația publică oferă servicii de informare și consiliere privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile (da/nu)	—
(i49) Administrația publică sprijină proiecte-pilot cu emisii scăzute dioxid de carbon, de exemplu prin parteneriate public-privat (da/nu)	

3.2.14. Expertizarea termografică a mediului construit de pe teritoriul municipalității

Cea mai bună practică de management de mediu constă în utilizarea termografiei pentru culegerea de date la scări diferite și pentru furnizarea de informații vizuale despre radiația termică, pentru a înțelege unde trebuie să fie mobilizate cu prioritate soluțiile de eficientizare energetică și pentru a obține angajamentul locuitorilor și al organizațiilor locale față de eficiența energetică a clădirilor. Expertizele termografice ale suprafețelor mari pot fi efectuate prin termografie aeriană.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de autoritățile locale. Expertiza termografică trebuie să se efectueze în anumite condiții climatice (de temperatură și vânt), într-o anumită perioadă a anului (iarna) și într-o anumită perioadă a zilei (dimineața devreme).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i50) Procentajul de suprafață construită de pe teritoriul municipalității care este expertizată termografic (%)	(b16) Sunt disponibile date termografice recente (< 5 ani), de înaltă rezoluție (< 50 cm), pentru 100 % din suprafața construită de pe teritoriul municipalității
(i51) Potențialele economii de energie identificate datorate analizei expertizei termografice (kWh/an, EUR/an)	

3.3. Cele mai bune practici de management de mediu pentru mobilitate

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de mobilitate și/sau de transport public pe teritoriul pe care îl deservesc.

3.3.1. Elaborarea unui plan de mobilitate urbană durabilă

Cea mai bună practică de management de mediu constă în adoptarea unui plan de mobilitate urbană durabilă (PMUD) care să ofere o abordare integrată a tuturor modurilor de transport, ținând seama în același timp de amenajarea mediului înconjurător. Planul de mobilitate urbană durabilă are ca scop îmbunătățirea siguranței și a securității, reducerea poluării atmosferice și sonore, reducerea emisiilor și a consumului de energie, îmbunătățirea eficienței și a rentabilității transporturilor și creșterea atractivității și a calității mediului urban și a designului urban. Secțiunile următoare (3.3.2-3.3.9) descriu măsurile care pot fi incluse într-un PMUD.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate și/sau de transport public. Măsurile specifice care pot fi incluse în PMUD și aplicabilitatea acestora pot fi influențate de factori locali și contextuali.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i52) Ponderea modală a călătoriilor (% din călătorii efectuate cu automobilul, motocicletă, transportul public, bicicleta și pe jos)	—
(i53) Accesibilitatea transportului public (ponderea locuitorilor care locuiesc la mai puțin de 300 m de o stație de transport public urban care circulă cu frecvența de minimum 15-20 de minute) (%)	

3.3.2. Încurajarea deplasării cu bicicleta și pe jos prin infrastructură pentru biciclete, programe de utilizare în codiviziune a bicicletelor (bike-sharing) și promovarea mersului pe jos

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- adoptarea unor măsuri de politică și a unor strategii care să încurajeze deplasarea cu bicicleta și pe jos; deplasarea cu bicicleta și pe jos trebuie să fie recunoscute ca moduri de transport separate în cadrul documentelor de politică și de planificare și al planurilor strategice ale orașului, cu măsuri specifice pentru fiecare dintre acestea;
- crearea unei infrastructuri eficiente; sunt necesare infrastructură pietonală și infrastructură pentru biciclete, astfel încât deplasarea pe jos și cu bicicleta să devină moduri de transport sigure, rapide și atractive;
- aplicarea unor instrumente metodologice de culegere sistematică a datelor privind deplasarea pe jos și cu bicicleta; urmărirea evoluției deplasărilor pe jos și cu bicicleta și evaluarea efectului produs de măsurile aplicate pot ajuta la luarea următoarelor decizii și la alegerea opțiunilor de promovare a unui transport durabil;
- elaborarea unor instrumente de comunicare țintite și eficiente, care să promoveze deplasarea pe jos și cu bicicleta în rândul localnicilor și al navetiștilor.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate. Aplicabilitatea măsurilor de sprijinire și promovare a deplasării pe jos și cu bicicleta poate fi însă limitată de anumiți factori locali și contextuali (de exemplu, topografia).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i52) Ponderea modală a călătoriilor (% din călătorii efectuate cu automobilul, motocicletă, transportul public, bicicleta și pe jos)	(b17) Orașul are o pondere modală a deplasărilor cu bicicleta de cel puțin 20 % SAU ponderea modală a deplasărilor cu bicicleta în oraș a crescut cu cel puțin 50 % în ultimii cinci ani. (b18) Un procentaj de cel puțin 10 % din investițiile orașului în infrastructura de transport și în întreținerea acesteia este dedicat infrastructurii pentru biciclete.
(i54) Lungimea infrastructurii pentru biciclete (benzi pentru biciclete, piste pentru biciclete), în total (km) și în raport cu lungimea rețelei totale de drumuri pentru vehicule (km de benzi pentru biciclete/km de drumuri)	
(i55) Orașul are o politică specifică sau un plan specific de investiții în infrastructură pietonală/pentru biciclete și obiective măsurabile pentru înmulțirea deplasărilor pe jos/cu bicicleta, care sunt adoptate politic (da/nu)	

3.3.3. Punerea în aplicare a unui program de co-voiajare pe scară largă

Cea mai bună practică de management de mediu constă în încurajarea creării unui program amplu de co-voiajare pe teritoriul municipalității. În general, serviciile de co-voiajare nu sunt asigurate de orașul în care funcționează, însă municipalitatea poate să creeze o infrastructură de sprijin și să adopte acte legislative și politici adecvate pentru integrarea co-voiajării în viața orașului alături de transportul public. Administrația publică poate să devină la rândul ei un client persoană juridică al serviciului local de co-voiajare, poate să sensibilizeze publicul, să promoveze serviciul și să stabilească standarde pe care operatorii de co-voiajare trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de infrastructura de sprijin a orașului (de exemplu, benzi preferențiale, zone cu trafic redus). De asemenea, orașele pot hotărî să subvenționeze un operator de co-voiajare în vederea extinderii sau a accelerării ritmului de creștere al serviciului.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu este relevantă în mod special pentru autoritățile locale cu un teritoriu urban cu peste 200 000 de locuitori. Autoritățile locale ale teritoriilor cu populație mai mică se pot confrunta cu limitări ale aplicabilității acesteia din cauza numărului redus de clienți ai programului de co-voiajare, a costurilor ridicate, a rețelei mai puțin dezvoltate de transport public etc.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i56) Numărul de utilizatori ai co-voiajării la 10 000 de locuitori (număr/10 000 locuitori)	(b19) Fiecare vehicul din parcul auto al operatorului de co-voiajare a înlocuit cel puțin 8 automobile private (b20) Cel puțin 1 automobil disponibil pentru co-voiajare la 2 500 de locuitori
(i57) Numărul de utilizatori înregistrați pe vehicul utilizat pentru co-voiajare (număr de utilizatori/număr de vehicule)	
(i58) Numărul de locuitori pe automobil disponibil pentru co-voiajare (număr de locuitori/număr de vehicule)	
(i59) Numărul de kilometri parcurși anual de utilizatorii co-voiajării (km/utilizator/an)	
(i60) Numărul automobilelor private înlocuite de fiecare vehicul din parcul auto al operatorului de co-voiajare (numărul automobilelor private înlocuite/numărul vehiculelor de co-voiajare)	

3.3.4. Bilete integrate pentru transportul public

Cea mai bună practică de management de mediu constă în introducerea de bilete integrate sub forma unui sistem inteligent care să aibă capacitatea de a identifica și de a taxa călătoriile care utilizează mai multe moduri de transport. În cazul în care îndeplinește și rolul de operator de transport public (de exemplu, printr-o filială deținută de oraș), administrația publică poate introduce ea însăși sistemul de bilete integrate. În cazurile în care municipalitatea atribuie serviciile de transport public unor întreprinderi private, soluțiile de bilete integrate pot reprezenta o condiție în cadrul licitației.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de transport public. Totuși, dacă nu se atinge o anumită masă critică de utilizatori și de tranzacții anuale, poate fi dificil să se recupereze investiția inițială de timp și de fonduri necesară pentru introducerea sistemului inteligent de bilete integrate.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i61) Procentajul călătoriilor achitate cu bilet integrat (%)	(b21) Cel puțin 75 % dintre călătorii sunt achitate cu bilete integrate
(i62) Numărul de utilizatori ai transportului public care ar fi folosit un mijloc de transport motorizat privat în lipsa unui sistem de bilete integrate (normalizat pe totalul populației din zona de captare)	

3.3.5. Adoptarea pe scară mai largă a vehiculelor electrice în zonele urbane

Cea mai bună practică de management de mediu constă în achiziționarea de vehicule electrice (automobile, mopede sau biciclete electrice) pentru parcul auto al administrației publice. În plus, pot fi instituite programe care să sprijine achiziționarea de vehicule electrice de către locuitori, prin alocarea unui buget sau încheierea unor acorduri cu băncile locale pentru reducerea ratelor dobânzilor. În plus, administrația publică poate sprijini adoptarea vehiculelor electrice permițând circulația acestora în zonele cu trafic restricționat sau pe benzile preferențiale, creând sau mărinnd numărul punctelor publice de încărcare, reducând impozitarea vehiculelor electrice, introducând sau sprijinind programele de co-voiajare cu vehicule electrice și promovând în rândul locuitorilor măsurile de sprijin pentru vehiculele electrice.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale și este relevantă în mod special în orașe (în care ponderea călătoriilor pe distanțe scurte este mare) și în zonele cu probleme de congestie a traficului și de poluare atmosferică.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i63) Procentajul vehiculelor electrice (pe tipuri, de exemplu automobile electrice, biciclete electrice) aflate în circulație, comparativ cu numărul total al vehiculelor (%)	—
(i64) Procentajul vehiculelor publice electrice (pe tipuri, de exemplu automobile electrice, biciclete electrice) din întregul parc auto public (%)	
(i65) Numărul punctelor publice de încărcare pe număr de locuitori (număr/locuitori)	

3.3.6. Încurajarea intermodalității pasagerilor

Cea mai bună practică de management de mediu constă în dezvoltarea unor legături convenabile, sigure, rapide și continue între diverse moduri de transport durabile. Sistemele de transport intermodal leagă infrastructura și serviciile de transport public (autobuze, tramvaie/trenuri ușoare și extraorășenești) de cele aferente deplasărilor pe jos și cu bicicleta, utilizării bicicletelor în codiviziune și co-voiajării. Administrațiile publice pot încuraja intermodalitatea pasagerilor cooperând cu diverși operatori de transport public, de utilizare a bicicletelor în codiviziune și de co-voiajare.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale, dar este relevantă în mod special în orașele cu rețele complexe de transport și cu o suprafață extinsă.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i52) Ponderea modală a călătoriilor (% din călătorii efectuate cu automobilul, motocicletă, transportul public, bicicleta și pe jos)	(b22) Ponderea modurilor de transport durabile utilizate în oraș (de exemplu, deplasarea pe jos, cu bicicleta, cu autobuzul, cu tramvaiul, cu trenul) este de cel puțin 60 %
(i66) Numărul mediu al locurilor de parcare pentru biciclete din stațiile de transport public, raportat la fluxul mediu zilnic de pasageri (număr de locuri de parcare pentru biciclete/număr de pasageri)	
(i67) Procentajul utilizatorilor de transport public care îl combină cu deplasarea pe jos/cu bicicleta, raportat la numărul utilizatorilor de transport public care locuiesc pe o rază rezonabilă (800 m în cazul deplasărilor pe jos și 3 km în cazul deplasărilor cu bicicleta) față de stații de transport public cu frecvență ridicată (cel puțin de două ori pe oră dimineața și seara la orele de vârf) (%)	
(i68) Locuitorii au la dispoziție un software de planificare a călătoriilor intermodale care include segmente adecvate deplasării pe jos și cu bicicleta (da/nu)	

3.3.7. Introducerea unei taxe de congestiare

Cea mai bună practică de management de mediu constă în introducerea unei taxe de congestiare în zonele din oraș care se confruntă cu congestii importante ale traficului. Taxa de congestiare este un contrastimulent economic (taxă) aplicat pentru utilizarea drumurilor congestionate la orele cele mai aglomerate ale zilei. Pentru a se bucura de succes, taxa de congestiare trebuie să fie introdusă în cadrul unui pachet de măsuri în domeniul transporturilor (a se vedea cele mai bune practici de management de mediu anterioare, din secțiunea 3.3) care să ofere și o alternativă valabilă la utilizarea automobilului.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de autoritățile locale din zonele urbane care se confruntă cu congestii importante ale traficului și cu o poluare atmosferică majoră.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i52) Ponderea modală a călătoriilor (% din călătorii efectuate cu automobilul, motocicletă, transportul public, bicicleta și pe jos)	(b23) Concentrația poluanților atmosferici (PM ₁₀ , amoniac și oxid de azot) s-a redus cu 10 % (în medie) în zona taxei de congestiare, comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiare
(i69) Reducerea procentuală a poluanților atmosferici (particule în suspensie – PM ₁₀ , amoniac și oxid de azot) în zona taxei de congestiare, comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiare (%)	(b24) Accesul vehiculelor neexceptate în zona taxei de congestiare s-a redus cu 20 % comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiare
(i70) Reducerea procentuală a accesului vehiculelor neexceptate în zona taxei de congestiare comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiare (%)	(b25) Viteza și punctualitatea serviciilor de transport public s-au îmbunătățit cu 5 % comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiare
(i71) Creșterea procentuală a vitezei medii și a punctualității vehiculelor de transport public în zona de congestiare comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiare (%)	

3.3.8. Limitarea locurilor de parcare gratuite din oraș

Cea mai bună practică de management de mediu constă în limitarea locurilor de parcare stradale gratuite din zonele urbane și eliminarea cerințelor minime privind parcare (stradală și în garaje subterane) pentru noile proiecte de dezvoltare imobiliară. În plus, se poate adopta și o politică formală de eliminare treptată a cerințelor anterioare privind parcare (stradală și în garaje subterane) pentru amenajările existente. Limitarea locurilor de parcare stradale gratuite reprezintă un contrastimulent pentru automobilele private. Aceste măsuri prezintă eficacitate maximă atunci când sunt însoțite de măsuri de îmbunătățire a disponibilității și fiabilității unor alternative valabile la utilizarea automobilului, cum ar fi transportul public, deplasarea cu bicicleta și deplasarea pe jos.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale și este relevantă în mod special pentru orașele care se confruntă cu congestii importante ale traficului și cu o poluare atmosferică majoră sau cu utilizarea insuficientă a transportului public.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i52) Ponderea modală a călătoriilor (% din călătorii efectuate cu automobilul, motocicletă, transportul public, bicicleta și pe jos)	(b26) Locurile de parcare stradale sunt ocupate în proporție de 80 %-90 % în 90 % din timpul programului de lucru
(i72) Procentajul locurilor de parcare disponibile în timpul programului de lucru (%)	(b27) Orașul nu are cerințe minime privind parcare (stradală și în garaje subterane) pentru noile amenajări și are o politică oficială de eliminare treptată a eventualelor cerințe anterioare privind parcare pentru amenajările existente
(i73) Existența unor cerințe minime privind parcare (stradală și în garaje subterane) pentru noile amenajări (da/nu)	

3.3.9. Introducerea unor centre de servicii logistice

Cea mai bună practică de management de mediu constă în implicarea părților interesate relevante și în sprijinirea introducerii unui centru de servicii logistice pe teritoriul municipalității. Centrul de servicii logistice poate fi situat relativ în proximitatea zonei geografice pe care o deservește, pentru a permite efectuarea unor livrări consolidate în zona respectivă.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de mobilitate și este relevantă în special pentru orașele care primesc un volum mare de livrări de produse și/sau se confruntă cu congestii importante ale traficului și cu o poluare atmosferică majoră.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i74) Emisiile de CO ₂ provenite de la vehiculele care efectuează livrări într-un anumit interval de timp (de exemplu, anual, lunar) în zona deservită de centrul de servicii logistice (kg echivalent CO ₂ /an sau kg echivalent CO ₂ /lună)	(b28) Reducere cu 40 % a emisiilor de CO ₂ provenite de la vehiculele care efectuează livrări în zona deservită, comparativ cu situația anterioară introducerii centrului de servicii logistice
(i75) Numărul curselor efectuate pe zi pentru livrări în zona deservită (număr/zi)	(b29) Reducere cu 75 % a numărului de curse efectuate pe zi pentru livrări în zona deservită, comparativ cu situația anterioară introducerii centrului de servicii logistice

3.4. Cele mai bune practici de management de mediu pentru exploatarea terenurilor

Această secțiune se adresează autorităților locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului.

3.4.1. Limitarea extinderii urbane în spațiile verzi și pe terenurile agricole

Cea mai bună practică de management de mediu constă în limitarea și controlarea extinderii urbane prin măsuri de reglementare (de exemplu, amenajare spațială a teritoriului, restricționarea anumitor destinații ale terenurilor), de intervenție economică (de exemplu, tranzacționarea autorizațiilor de construire) și de schimbare și gestionare instituțională (de exemplu, agenții speciale de revitalizare urbană). Încurajarea construirii pe situri dezafectate, reducerea la minimum a spațiilor închise dintre clădiri, renovarea clădirilor neutilizate și promovarea dezvoltării pe verticală reprezintă câteva exemple de măsuri de limitare a extinderii urbane.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i76) Procentajul suprafețelor impermeabile realizate de om (adică orice tip de suprafață construită impermeabilă: clădiri, drumuri, orice zonă fără vegetație sau apă) de pe teritoriul municipalității (km ² suprafață impermeabilă realizată de om/km ² suprafață totală)	—
(i77) Procentajul suprafețelor nou construite într-un anumit interval de timp (de exemplu, 1, 5, 10 ani) din suprafața construită totală existentă pe teritoriul municipalității la începutul perioadei analizate (%)	—

3.4.2. Reducerea efectului de insulă termică urbană

Cea mai bună practică de management de mediu constă în atenuarea efectului de insulă termică urbană prin aplicarea unei combinații de măsuri, cum ar fi crearea de zone verzi, de acoperișuri verzi, utilizarea de materiale reflectorizante, creșterea eficienței izolației conductelor fierbinți și evitarea disipării căldurii reziduale prin reutilizarea acesteia.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului în zone urbane mari. Municipality-urile mici sunt afectate mai puțin de efectul de insulă termică urbană.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i78) Aplicarea unor măsuri de atenuare a efectului de insulă termică urbană, cum ar fi crearea de zone verzi, de acoperișuri verzi sau utilizarea de materiale reflectorizante (da/nu)	—

3.4.3. Obligația de drenare cu impact redus a apei în solurile impermeabilizate

Cea mai bună practică de management de mediu constă în impunerea unor măsuri de drenare cu impact redus la construirea de noi amenajări (inclusiv la reamenajarea majoră a suprafețelor construite existente), pentru a preveni și a ține sub control inundațiile, eroziunea solului și poluarea, precum și poluarea apelor subterane. Măsurile de drenare cu impact redus care adoptă filozofia „rețelelor durabile de canalizare” sunt considerate o bună practică, deoarece aceste rețele respectă principiile remarcabile care:

- urmăresc să amelioreze calitatea apei de șiroire, să reducă scurgerile de suprafață, să ajute biodiversitatea și să creeze valoare recreativă;
- încearcă să imite cât mai fidel drenarea naturală anterioară amenajării;
- au o ierarhie de gestionare integrată a prevenirii, a controlului surselor și a controlului amplasamentului.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului. Măsurile specifice de îmbunătățire a drenării apei sunt caracteristice fiecărui amplasament.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i79) Existența unor cerințe referitoare la măsuri de drenare cu impact redus pentru construcția de noi amenajări și pentru reamenajările majore (da/nu)	—

3.5. Cele mai bune practici de management de mediu pentru zonele urbane verzi

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de gestionare a zonelor urbane verzi.

3.5.1. Stabilirea și punerea în aplicare a unei strategii și a unui plan de acțiune privind biodiversitatea la nivel local

Cea mai bună practică de management de mediu constă în introducerea unei strategii și a unui plan de acțiune privind biodiversitatea la nivel local, ale căror scopuri și obiective pot fi definite datorită dialogului cu experții, cu părțile interesate și cu localnicii. Planul de acțiune trebuie să cuprindă măsurile care urmează să fie aplicate, termenele, bugetul disponibil, etapele, parteneriatele pentru punerea în aplicare și responsabilitățile. Rezultatele planului de acțiune pot fi promovate și diseminate în rândul locuitorilor și al părților interesate în vederea sensibilizării acestora.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a zonelor urbane verzi.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i80) Procentajul și numărul speciilor indigene (pentru diferite categorii de specii, de exemplu păsări, fluturi) din zona urbană (%)	—
(i81) Procentajul zonelor naturale și seminaturale ale zonei urbane, raportat la întreaga zonă urbană (%)	
(i82) Spațiu verde pe cap de locuitor (m ² /locuitor) – diferențiat pe zone urbane, semiurbane și rurale	

3.5.2. Crearea de rețele albastre-verzi

Cea mai bună practică de management de mediu constă în dezvoltarea de rețele albastre-verzi ⁽¹⁴⁾, recreând un ciclu al apei orientat către natură și contribuind la valoarea recreativă a orașului prin reunirea gospodăririi apelor și a infrastructurii verzi. Rețelele albastre-verzi pot să combine și să protejeze valorile hidrologice și ecologice ale peisajului urban, oferind totodată măsuri reziliente și adaptive pentru a face față inundațiilor.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale.

⁽¹⁴⁾ Rețelele albastre-verzi sunt zone naturale și seminaturale care cuprind spații verzi (și/sau albastre dacă și când sunt implicate ecosisteme acvatice), precum și alte caracteristici fizice, situate în zone terestre (inclusiv costiere) și marine.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i83) Procentajul zonelor urbane verzi și albastre ale zonei urbane, raportat la întreaga zonă urbană (%)	—

3.5.3. Încurajarea instalării de acoperișuri verzi

Cea mai bună practică de management de mediu constă în elaborarea unor scheme de politici adecvate, care să sprijine construirea de acoperișuri verzi pentru clădirile noi și existente, atât publice, cât și private. Acoperișurile verzi pot găzdui și sisteme de energie din surse regenerabile, de exemplu panouri fotovoltaice (a se vedea secțiunea 3.2.10 pentru informații suplimentare despre generarea de energie din surse regenerabile în clădirile publice și în locuințele sociale). Schemele de politici care susțin instalarea de acoperișuri verzi pot cuprinde stimulente economice, birocrăție redusă și asistență tehnică specifică pentru includerea de acoperișuri verzi în construcția sau renovarea clădirilor.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i84) Procentajul suprafeței acoperite cu acoperișuri verzi raportat la suprafața totală a zonei urbane ($m^2_{\text{acoperiș verde}}/m^2_{\text{zonă urbană}}$)	—
(i85) Procentajul sau numărul clădirilor cu acoperișuri verzi dintr-o anumită zonă urbană (%)	

3.5.4. Oferirea unei noi valori ecologice zonelor verzi abandonate și zonelor periferice

Cea mai bună practică de management de mediu constă în adoptarea unui plan de refacere a zonelor verzi abandonate și a zonelor periferice de pe teritoriul municipalității pentru a elimina poluanții din sol și din apă, a îmbunătăți habitatul faunei sălbatice, a reduce efectul de insulă termică urbană și a proteja zona de eroziunea solului și de inundații, oferindu-le totodată localnicilor zone verzi pentru recreere.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i86) Adoptarea unui plan pentru refacerea și managementul de mediu al zonelor verzi abandonate și al zonelor periferice din cadrul zonei urbane (da/nu)	—

3.6. Cele mai bune practici de management de mediu pentru calitatea aerului înconjurător local

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de gestionare a calității aerului.

3.6.1. Îmbunătățirea calității aerului înconjurător local

Cea mai bună practică de management de mediu constă în deținerea unui plan structurat de îmbunătățire a calității aerului, cu obiective atât pe termen scurt, cât și pe termen lung stabilite în prealabil și actualizate periodic, care să depășească valorile-țintă și valorile-limită prevăzute în Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁵⁾ (Directiva privind calitatea aerului). Planul trebuie să cuprindă toate aspectele, începând cu transporturile (utilizarea automobilelor, limitele de viteză, transportul public etc.), instalațiile industriale, producția de energie, tipul de sisteme de încălzire din clădiri, eficiența energetică a clădirilor și amenajarea teritoriului, și trebuie să fie realizat în cooperare cu autoritățile și părțile interesate sectoriale relevante. În plus, dacă este cazul, eficacitatea planului poate fi îmbunătățită prin realizarea acestuia în coordonare cu autoritățile publice de nivel superior și cu municipalitățile învecinate. Planul de îmbunătățire a calității aerului poate include și diseminarea de informații către locuitori cu privire la efectele și importanța calității aerului, de exemplu prin promovarea utilizării unor opțiuni de transport durabile.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a calității aerului pe teritoriul lor, vizând anumite aspecte locale.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i87) Concentrația medie anuală a PM ₁₀ (μg/m ³)	(b30) Pentru toți indicatorii definiți în această bună practică de management de mediu, rezultatele ating nivelurile stabilite în orientările privind calitatea aerului publicate de Organizația Mondială a Sănătății
(i88) Numărul de zile pe an în care concentrația medie zilnică a PM ₁₀ depășește valoarea de 50 μg/m ³ (zile/an)	
(i89) Concentrațiile medii anuale ale PM _{2,5} (μg/m ³)	
(i90) Numărul de zile pe an în care concentrația medie zilnică a PM _{2,5} depășește valoarea de 25 μg/m ³ (zile/an)	
(i91) Numărul de zile pe an în care concentrația ozonului (O ₃) depășește valoarea maximă zilnică a mediilor de opt ore, și anume 120 μg/m ³ (zile/an)	
(i92) Concentrația medie anuală a dioxidului de azot (NO ₂) (μg/m ³)	
(i93) Numărul de zile pe an în care concentrația orară de NO ₂ depășește valoarea de 200 μg/m ³ (zile/an)	

3.7. Cele mai bune practici de management de mediu pentru poluarea sonoră

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de combatere a poluării sonore.

3.7.1. Monitorizarea, cartografierea și reducerea poluării sonore

Cea mai bună practică de management de mediu constă în cartografierea zgomotului de pe teritoriul municipalității și în informarea publicului cu privire la efectele poluării sonore și la rezultatele cartografierii printr-o campanie de comunicare eficace. Pe baza rezultatelor cartografierii zgomotului, autoritățile locale trebuie să creeze planuri de acțiune în materie de zgomot pentru a reduce nivelurile locale ale zgomotului și a menține calitatea zgomotului ambiental în zonele în care aceasta este bună.

⁽¹⁵⁾ Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (JO L 152, 11.6.2008, p. 1).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de combatere a poluării sonore.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i94) Procentajul măsurărilor nivelului de zgomot care depășesc valorile-limită locale, raportate la numărul total de măsurări (%)	—
(i95) Locuitorii expuși la niveluri ale zgomotului care depășesc valorile-limită locale, raportați la totalul populației (%)	
(i96) Locuitorii expuși pe perioada nopții la niveluri ale zgomotului care afectează sănătatea în conformitate cu limitele Organizației Mondiale a Sănătății, raportați la totalul populației (%)	

3.8. Cele mai bune practici de management de mediu pentru gestionarea deșeurilor

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de gestionare a deșeurilor.

3.8.1. Luarea în considerare a Documentului de referință sectorial privind EMAS pentru sectorul gestionării deșeurilor

Cea mai bună practică de management de mediu constă în luarea în considerare a celor mai bune practici de management de mediu identificate și prezentate în Documentul de referință sectorial privind EMAS pentru sectorul gestionării deșeurilor⁽¹⁶⁾ și în raportarea cu privire la indicatorii prevăzuți în documentul respectiv.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a deșeurilor.

3.9. Cele mai bune practici de management de mediu pentru alimentarea cu apă

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de furnizare a apei potabile în teritoriul pe care îl deservesc.

3.9.1. Introducerea contorizării apei la nivelul tuturor gospodăriilor/utilizatorilor finali

Cea mai bună practică de management de mediu constă în instalarea de contoare de apă pentru fiecare unitate rezidențială și pentru orice alt utilizator final individual (instalație industrială, clădire comercială, clădire publică etc.), astfel încât toate facturile de apă să se bazeze pe consumul real. În special prin adoptarea contoarelor de apă inteligente este posibilă monitorizarea de la distanță și în timp util a consumului de apă și, de exemplu, analizarea tiparelor de consum ale diferiților clienți sau identificarea punctelor slabe ale rețelelor de distribuție a apei. Facturarea consumului real de apă și posibilitatea identificării timpurii a unui consum anormal (cauzat, de exemplu, de pierderi) pot conduce la economii de apă semnificative.

⁽¹⁶⁾ Documentul de referință sectorial privind EMAS pentru sectorul gestionării deșeurilor este în prezent în curs de elaborare. Rezultatele intermediare, precum și documentul final după ce va fi adoptat sunt disponibile la adresa: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/waste_mgmt.html

Aplicabilitate

Această tehnică poate fi aplicată pentru orice rețea de alimentare cu apă existentă.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i97) Rata de penetrare a contorizării apei (% consumatori, % consum de apă contorizat)	(b31) Rata de penetrare a contoarelor de apă la nivelul gospodăriilor sau al utilizatorilor finali este de cel puțin 99 %
(i98) Procentajul contoarelor inteligente din totalul contoarelor de apă aflate în uz (%)	(b32) În zonele cu deficit de apă ⁽¹⁾ (cel puțin o parte din an), contoarele de apă de la nivelul gospodăriilor/utilizatorilor finali sunt contoare inteligente
(i99) Reducerea consumului de apă al utilizatorilor finali după instalarea de contoare de apă și/sau contoare inteligente (l/utilizator)	(b33) Toate clădirile noi sunt dotate cu contoare de apă (contoare inteligente în zonele cu deficit de apă)

⁽¹⁾ Zonele cu deficit de apă sunt acelea în care resursele de apă sunt insuficiente pentru a satisface cerințele medii pe termen lung. Informații suplimentare sunt disponibile la adresa: <http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/about.htm>

3.9.2. Reducerea la minimum a pierderilor de apă din sistemul de distribuție a apei

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- realizarea unei balanțe detaliate a apei în sistemul de distribuție și gestionarea presiunii apei, evitându-se nivelurile ridicate;
- analizarea rețelei de distribuție a apei și împărțirea acesteia în zone de contorizare districtuale adecvate în vederea depistării pierderilor de apă cu ajutorul unor aparate manuale sau automate de detectare acustică a pierderilor de apă;
- reacționarea promptă și adecvată la defectele și pierderile din rețea identificate;
- crearea unei baze de date în care să fie enumerate și georeferențiate toate instalațiile tehnice, vechimea conductelor, tipurile de conducte, datele hidraulice, intervențiile anterioare etc.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată pentru rețelele noi și existente de distribuție a apei.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i100) Procentajul pierderilor de apă raportat la volumul care intră în sistem (%)	
(i101) Indicele de pierderi în infrastructură (ILI): calculat ca pierderile reale anuale curente (<i>current annual real losses</i> – CARL)/pierderile reale anuale inevitabile (<i>unavoidable annual real losses</i> – UARL) ⁽¹⁾	(b34) Indicele de pierderi în infrastructură este mai mic de 1,5

⁽¹⁾ Pierderile reale anuale curente (CARL) reprezintă cantitatea de apă care se pierde efectiv din rețeaua de distribuție (adică nu este livrată utilizatorilor finali). Pierderile reale anuale inevitabile (UARL) iau în considerare faptul că va exista întotdeauna o oarecare pierdere într-o rețea de distribuție a apei. UARL se calculează pe baza unor factori precum lungimea rețelei, numărul de branșamente și presiunea la care funcționează rețeaua.

3.10. Cele mai bune practici de management de mediu pentru gestionarea apelor uzate

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate și de canalizare urbană.

3.10.1. Epurarea eficientă din punct de vedere energetic a apelor uzate, cu respectarea deplină a condițiilor de nitrificare

Cea mai bună practică de management de mediu constă în:

- deținerea capacității instalate necesare pentru epurarea unui debit de ape uzate de două ori mai mare decât debitul pe timp uscat (în caz de ploaie sau de topire a zăpezilor);
- epurarea apelor uzate în condiții de nitrificare [raportul nutrienți/microorganisme < 0,15 kg CBO₅/kg MSSSAM⁽¹⁷⁾ pe zi], precum și realizarea denitrificării și eliminarea fosforului;
- eliminarea materiilor solide în suspensie cu ajutorul filtrării prin straturi de nisip (sau prin membrane submersate) în cazul corpurilor de apă receptoare sensibile;
- realizarea unei trepte de epurare terțiară pentru reducerea micropoluantilor (a se vedea secțiunea 3.10.2);
- monitorizarea continuă a compușilor organici (carbon organic total), amoniac, nitrat și fosfor în cazul instalațiilor cu capacitate de peste 100 000 EL (echivalent-locuitor)⁽¹⁸⁾ sau al unui aport zilnic de CBO₅ de peste 6 000 kg;
- stabilizarea nămolului primar și în exces în digestoare anaerobe (a se vedea secțiunea 3.10.3);
- uscarea nămolului stabilizat anaerob și trimiterea acestuia la incinerare (a se vedea secțiunea 3.10.4);
- adoptarea unor tehnologii eficiente din punct de vedere energetic, de exemplu sisteme de aerare cu bule fine eficiente din punct de vedere energetic în etapa biologică și pompe și transportoare cu șurub cu consum mic de energie.

Aplicabilitate

Această tehnică poate fi aplicată de administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate, în cadrul instalațiilor noi și existente de epurare a apelor uzate.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i102) Concentrațiile în efluentul final evacuat sau eficiența eliminării CCO, a CBO ₅ , a amoniacului, a azotului total și a fosforului total (mg/l, %)	(b35) Se obțin următoarele eficiențe ale eliminării: cel puțin 98 % pentru CBO ₅ , cel puțin 90 % pentru CCO, cel puțin 90 % pentru amoniac, cel puțin 80 % pentru compușii de azot organic total și cel puțin 90 % pentru fosforul total
(i103) Consumul de electricitate al instalației de epurare a apelor uzate, pe masă de CBO ₅ eliminat (kWh/kg de CBO ₅ eliminat)	(b36) Consumul de electricitate al instalației de epurare a apelor uzate este:
(i104) Consumul de electricitate al instalației de epurare a apelor uzate pe volum epurat (kWh/m ³ de ape uzate epurate)	
(i105) Consumul anual de electricitate al instalației de epurare a apelor uzate, pe echivalent-locuitor (KWh/echivalent-locuitor/an)	
	— mai mic de 18 kWh/echivalent-locuitor/an pentru instalațiile municipale mari de epurare a apelor uzate (cu dimensiuni de peste 10 000 EL);
	— mai mic de 25 kWh/echivalent-locuitor/an pentru instalațiile municipale mici de epurare a apelor uzate (cu dimensiuni mai mici de 10 000 EL)

⁽¹⁷⁾ În textul acestei bune practici de management de mediu se utilizează următoarele abrevieri: CBO₅: consumul biochimic de oxigen în cinci zile; MSSSAM: materiile solide în suspensie în soluția apoasă mixtă (biomasa din sistemul cu nămol activ); CCO: consumul chimic de oxigen.

⁽¹⁸⁾ Termenul „echivalent-locuitor” sau EL, utilizat în Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (JO L 135, 30.5.1991, p. 40), se referă la poluarea organică generată de către locuitorii unui municipiu, oraș sau sat și de alte surse, cum ar fi populația nerezidentă și industriile agroalimentare.

3.10.2. Reducerea la minimum a emisiilor de ape uzate, acordându-se o atenție deosebită micropoluantilor

Cea mai bună practică de management de mediu constă în eliminarea semnificativă a micropoluantilor prin introducerea epurării terțiare, de exemplu prin adsorbția pe cărbune activ pulverizat (CAP) sau prin oxidare cu agenți oxidanți fără conținut de clor (în special ozon).

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate, atât în cadrul instalațiilor noi de epurare, cât și în cadrul celor existente; în cazul acestora din urmă ar putea exista însă constrângeri legate de spațiu, care pot fi depășite printr-o proiectare adaptată a echipamentelor.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i106) Eficiența eliminării micropoluantilor în etapa de adsorbție sau de ozonificare, exprimată ca CCO sau ca COD ⁽¹⁾ (%)	(b37) Eficiența medie a eliminării micropoluantilor este mai mare de 80 %
(i107) Procentajul debitului anual de ape uzate care este supus tratării terțiare pentru eliminarea micropoluantilor (%)	(b38) Micropoluantii sunt eliminați din cel puțin 90 % din debitul anual de ape uzate

⁽¹⁾ COD: carbon organic dizolvat.

3.10.3. Digestia anaerobă a nămolului și recuperarea optimă a energiei

Cea mai bună practică de management de mediu constă în stabilizarea nămolului primar și în exces în digesteore anaerobe și în utilizarea biogazului produs, folosindu-se pompe și transportoare cu șurub eficiente, pentru generarea eficientă de electricitate la fața locului și pentru uscarea nămolului.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate, în cadrul instalațiilor noi sau existente de epurare cu o capacitate de peste 100 000 EL sau cu un aport zilnic de BOD₅ de peste 6 000 kg.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i108) Procentajul necesarului de energie electrică și al necesarului de energie termică ale instalației de epurare a apelor uzate care sunt asigurate din energia electrică și termică autogenerate anual din biogaz (%)	(b39) Energia electrică și energia termică autogenerate din biogaz asigură în proporție de 100 % consumul de energie al instalațiilor municipale de epurare a apelor uzate cu dimensiuni de peste 100 000 EL fără uscarea termică a nămolului la fața locului și în proporție de 50 % consumul instalațiilor cu uscarea termică a nămolului la fața locului
(i109) Eficiența electrică a alternatorului alimentat cu biogaz (%)	
(i110) Producția specifică de biogaz [Nℓ ⁽¹⁾ /kg aport de materie organică uscată]	

⁽¹⁾ Nℓ: litru normal, adică volumul de gaz măsurat în condiții standard (presiune: 1,01325 bar; temperatură: 0 C).

3.10.4. Uscarea și incinerarea nămolului

Cea mai bună practică de management de mediu constă în deshidratarea mecanică a nămolului stabilizat anaerob, de exemplu cu ajutorul filtrelor-presă cu camere, urmată de oxidarea completă a acestuia într-o instalație de monoincinerare [potrivit detaliilor din documentele de referință privind cele mai bune tehnici disponibile ⁽¹⁹⁾ realizate în conformitate cu Directiva privind emisiile industriale ⁽²⁰⁾]. Fosforul conținut în cenușa reziduurilor rezultate din incinerare poate fi recuperat.

Aplicabilitate

Această tehnică poate fi aplicată de administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate, în cadrul instalațiilor noi sau existente de epurare a apelor uzate. În cazul instalațiilor mici, nămolul deshidratat mecanic poate fi trimis la o instalație centrală separată de monoincinerare a nămolului în loc să fie incinerat la fața locului.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i111) Procentajul de nămol de epurare produs în instalația de epurare a apelor uzate care este monoincinerat (%)	—
(i112) Procentajul de fosfor prezent în cenușa de incinerare a instalației de epurare a apelor uzate care se recuperează (%)	

3.10.5. Promovarea utilizării apei recuperate din efluenții rezultați în urma epurării apelor uzate

Cea mai bună practică de management de mediu constă în promovarea utilizării apei recuperate din efluenții rezultați în urma epurării apelor uzate. Aceasta poate fi folosită, de exemplu, pentru:

- irigații, inclusiv irigații neagricole, de exemplu în parcuri;
- utilizări urbane ale apei nepotabile, de exemplu pentru curățarea străzilor, ca zăpadă artificială pentru stațiunile de schi aflate în apropiere, ca apă de toaletă în clădirile publice, pentru fântâni publice;
- utilizări industriale, de exemplu pentru răcire;
- reîncărcarea apelor subterane.

Administrațiile publice locale pot asigura posibilitatea ca apa recuperată să fie utilizată în cadrul unor aplicații specifice prin dotarea instalațiilor de epurare a apelor uzate cu sisteme adecvate de epurare terțiară și de dezinfectare, după necesități. În acest proces, administrațiile publice locale trebuie să colaboreze cu părțile interesate relevante (de exemplu, fermieri locali, cooperative agricole) care ar putea fi interesate de valorificarea apei recuperate.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice cu atribuții în materie de epurare a apelor uzate. Refolosirea apei este însă deosebit de importantă în zonele cu deficit de apă, în care se poate reduce astfel impactul asupra resurselor de apă și în care investițiile și cheltuielile de funcționare suplimentare devin fezabile din punct de vedere economic.

⁽¹⁹⁾ Documentele de referință privind cele mai bune tehnici disponibile (*best available techniques* – BAT) realizate în conformitate cu Directiva privind emisiile industriale sunt disponibile la adresa: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

⁽²⁰⁾ Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (JO L 334, 17.12.2010, p. 17).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i113) Cantitatea de apă recuperată produsă din epurarea apelor uzate într-o anumită perioadă de timp (m ³ /an, m ³ /oră)	—
(i114) Procentajul de apă recuperată raportat la totalul apelor uzate epurate (%)	

3.10.6. Retenția și epurarea revărsărilor din sistemele de canalizare combinate și a apei pluviale din sistemele de canalizare separate

În cazul sistemelor de canalizare combinate⁽²¹⁾, cea mai bună practică de management de mediu constă în epurarea revărsărilor din rezervoarele de retenție cu ajutorul unor site fine (46 mm) și a unor rezervoare de sedimente, precum și, în funcție de calitatea apei primite, cu ajutorul unor filtre de reținere a solului sau a altor tehnici cu o eficiență similară de eliminare a materiilor solide în suspensie, a CCO, a metalelor grele și a poluanților organici.

În cazul canalizării separate, cea mai bună practică de management de mediu constă în epurarea apei pluviale în funcție de gradul de poluare al acesteia și în deversarea directă exclusiv a apei pluviale nepoluată sau cu grad de poluare redus.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate și de canalizare urbană.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i115) Pentru sistemele de canalizare combinate, raportul dintre poluanții (totalul materiilor solide în suspensie, al CCO și al metalelor grele) deversați în corpuri de apă rezultate din epurarea apelor uzate și totalul emisiilor (din apele uzate epurate, plus deversările de ape pluviale) (%)	—
(i116) Pentru sistemele de canalizare separate, procentajul zonelor impermeabile contaminate din care apa pluvială este epurată adecvat (%)	

3.10.7. O rețea durabilă de canalizare urbană

Cea mai bună practică de management de mediu constă în reducerea debitului de apă pluvială care ajunge în sistemele de canalizare combinate și separate, prin îmbunătățirea infiltrării apei în sol (de exemplu, prin reducerea impermeabilizării solului). Acest lucru permite limitarea revărsărilor la situațiile de ploaie torențială și asigurarea bunei gestionări a tuturor deversărilor de scurgeri urbane, în vederea evitării unor emisii relevante de poluanți în corpul de apă receptor. Autoritățile locale pot să promoveze canalizarea urbană durabilă prin includerea unor dispoziții adecvate, pe baza unei abordări holistice la nivel de bazin hidrografic, în politicile locale în materie de exploatare a terenurilor (a se vedea și secțiunea 3.4.3).

⁽²¹⁾ În sistemele de canalizare combinate, apele uzate și apa pluvială (rezultată în urma furtunilor sau a ploilor) sunt colectate în aceeași rețea de canalizare. În sistemele de canalizare separate, apele uzate și apa pluvială sunt colectate și trimise spre epurare sau deversare prin rețele de canalizare separate.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate autoritățile locale cu atribuții în materie de canalizare urbană și de amenajare a teritoriului. Măsurile pentru o canalizare urbană durabilă pot fi puse în aplicare în cazul amenajărilor noi sau existente. În zonele construite existente pot exista însă unele constrângeri (de exemplu, lipsa spațiului disponibil pentru infiltrare locală).

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i76) Procentajul suprafețelor artificiale (adică orice tip de suprafață construită impermeabilă: clădiri, drumuri, orice zonă fără vegetație sau apă) de pe teritoriul municipalității (km ² suprafață artificială/km ² suprafață totală)	—
(i117) Procentajul anual de apă pluvială estimată care se reține și se infiltrează în sol la nivel local, raportat la totalul estimat de apă pluvială care cade în zona urbană a municipalității (%)	

3.11. Cele mai bune practici de management de mediu pentru achizițiile publice verzi

Această secțiune se adresează tuturor administrațiilor publice.

3.11.1. Includerea sistematică a unor criterii de mediu în toate achizițiile publice

Cea mai bună practică de management de mediu constă în introducerea unor criterii de mediu în cadrul achizițiilor de produse (bunuri, servicii și lucrări) și în luarea în considerare nu doar a investiției inițiale pentru achiziție, ci a costului pe ciclul de viață al produsului sau al serviciului atunci când se stabilește criteriul de licitație cel mai economic.

Criteriile de mediu pot fi introduse în specificațiile tehnice, în criteriile de selecție, în criteriile de atribuire și în clauzele de executare a contractului în cadrul oricărei licitații în cazul în care se preconizează un potențial impact relevant asupra mediului.

Administrațiile publice care au nevoie de îndrumare cu privire la formularea criteriilor ecologice pot:

- să introducă criteriile cuprinzătoare ale UE privind achizițiile publice verzi ⁽²²⁾, dacă sunt disponibile pentru produsul respectiv, în specificațiile tehnice, în criteriile de selecție, în criteriile de atribuire și în clauzele de executare a contractului;
- în cazul în care nu există recomandări ale UE privind achizițiile publice verzi, să utilizeze eticheta ecologică a UE și criteriile acesteia pentru achizițiile publice, dacă sunt disponibile pentru produsul respectiv ⁽²³⁾;
- să introducă înregistrarea furnizorilor în EMAS drept criteriu de atribuire în licitațiile publice pentru achiziționarea de bunuri, servicii și lucrări, acordând puncte suplimentare în procesul de evaluare a ofertelor dacă instituirea unui sistem de management de mediu este relevantă pentru obiectul contractului. În sectoarele sau domeniile în care există un număr mic de organizații înregistrate în EMAS în rândul operatorilor de pe piață, iar acest fapt ar putea restricționa numărul ofertelor, această referință poate fi extinsă la existența unor sisteme de management de mediu bazate pe standardele internaționale (adică ISO 14001). Administrațiile publice pot să recompenseze însă nivelul mai înalt de credibilitate și de încredere oferit de EMAS acordând mai multe puncte organizațiilor înregistrate în EMAS decât celor cu alte sisteme de management de mediu, care nu prezintă aceleași garanții.

⁽²²⁾ Pentru informații referitoare la criteriile UE privind achizițiile publice verzi și la lista completă a produselor vizate, a se vedea: http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

⁽²³⁾ Pentru a nu restricționa numărul de oferte, în specificațiile tehnice se poate face referire la criteriile etichetei ecologice a UE pentru grupul respectiv de produse sau servicii; pentru verificare, se poate solicita o licență valabilă a etichetei ecologice a UE. În conformitate cu articolul 44 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65), autoritățile contractante trebuie să accepte și alte mijloace de probă adecvate.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i118) Procentajul licitațiilor care includ criteriile de mediu din numărul total al licitațiilor, defalcat pe categorii de produse (%)	(b40) 100 % dintre licitații includ criteriile de mediu care impun cel puțin nivelul de performanță stabilit în criteriile UE privind achizițiile publice verzi, în cazul produselor pentru care sunt disponibile astfel de criterii (de exemplu, hârtie de birou, agenți de curățare, mobilier)

3.12. Cele mai bune practici de management de mediu pentru educația ecologică și diseminarea informațiilor

Această secțiune se adresează administrațiilor publice cu atribuții în educația ecologică a cetățenilor și în furnizarea de informații pe teme de mediu pentru întreprinderi.

3.12.1. Educarea și informarea cetățenilor și a întreprinderilor pe teme de mediu

Cea mai bună practică de management de mediu constă în educarea și informarea pe teme de mediu a cetățenilor și a întreprinderilor, cu următoarele obiective:

- de a sensibiliza publicul cu privire la problemele de mediu;
- de a oferi informații practice despre contribuția pe care cetățenii și întreprinderile și-o pot aduce în fiecare zi la protecția mediului și la utilizarea eficientă a resurselor;
- de a crea noi modele comportamentale în rândul diferitelor categorii din cadrul societății;
- de a inspira cetățenii să cunoască și să aprecieze mediul local și să restabilească legătura cu natura;
- de a stimula înțelegerea interdependenței de mediu dintre zonele urbane și cele rurale și naturale din jurul acestora.

Aceste obiective pot fi realizate prin organizarea unor seminare educative, a unor conferințe și ateliere pentru publicul larg sau pentru anumite categorii de cetățeni, întreprinderi sau practicieni în domeniu, cu privire la anumite subiecte (de exemplu, clădirile eficiente din punct de vedere energetic). În plus, administrația publică locală poate furniza informații specifice cu privire la aspecte juridice (și de altă natură) legate de mediu și cu privire la stimulentele disponibile (de exemplu, stimulente pentru eficiență energetică). Toate activitățile pot fi organizate cu implicarea și cooperarea localnicilor, a organizațiilor și a întreprinderilor locale care sprijină educația ecologică și informarea cetățenilor.

Aplicabilitate

Această bună practică de management de mediu poate fi aplicată de toate administrațiile publice care au atribuții în informarea publicului cu privire la aspectele de mediu.

Indicatori de performanță de mediu și parametri de excelență asociați

Indicatori de performanță de mediu	Parametri de excelență
(i119) Procentajul cetățenilor care beneficiază în mod direct sau indirect de acțiunile de educație ecologică	—
(i120) Prezența unui serviciu sau a unei agenții municipale care furnizează întreprinderilor informații legate de mediu (da/nu)	

4. INDICATORI-CHEIE DE PERFORMANȚĂ DE MEDIU RECOMANDAȚI PENTRU FIECARE SECTOR

Tablel următor conține o selecție de indicatori-cheie de performanță de mediu pentru sectorul administrației publice. Aceștia constituie un subset al ansamblului de indicatori menționați în capitolul 3. Tabelul este împărțit în conformitate cu structura prezentului document:

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU BIROURI SUSTENABILE							
1. Consumul anual total de energie	kWh/m ² /an kWh/ENI/an	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birouri	Consumul anual total de energie împărțit la suprafața interioară totală sau la numărul de angajați în echivalent normă întreagă (ENI). Acest indicator poate fi defalcat în: — încălzirea incintelor; — răcirea incintelor; — iluminat; — alte utilizări ale electricității.	Nivelul clădirii	Eficiența energetică	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.1
2. Emisiile anuale totale de gaze cu efect de seră	kg echivalent CO ₂ /m ² /an kg echivalent CO ₂ /ENI/an	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birouri	Emisiile anuale totale de gaze cu efect de seră generate prin utilizarea clădirilor de birouri, împărțite la suprafața interioară totală sau la numărul de angajați în echivalent normă întreagă (ENI)	Nivelul clădirii	Eficiența energetică	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.1
3. Consumul anual total de apă	m ³ /ENI/an m ³ /m ² /an	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birouri	Consumul anual total de apă în clădirile de birouri, împărțit la suprafața interioară totală sau la numărul de angajați în echivalent normă întreagă (ENI), defalcat (dacă este relevant) în: — consum de apă de robinet; — consum de apă pluvială colectată; — consum de apă cenușie reciclată.	Nivelul clădirii	Apă	Consumul de apă în clădirile de birouri este mai mic de 6,4 m ³ /angajat în echivalent normă întreagă/an	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.2

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivelul de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
4. Cantitatea anuală totală de deșeuri de birou generată	kg/ENI/an	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birourile	Cantitatea anuală totală de deșeuri de birou generată în clădirile de birouri, împărțită la numărul de angajați în echivalent normă întreagă (ENI)	Nivelul clădirii	Deșeuri	Cantitatea totală de deșeuri generată în clădirile de birouri este mai mică de 200 kg/angajat în echivalent normă întreagă/an	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.3
5. Cantitatea anuală totală de deșeuri de birou reciclată	%	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birourile	Procentajul din masa totală de deșeuri generată în birouri care se colectează separat în vederea reciclării	Nivelul clădirii	Deșeuri	Cantitatea de deșeuri generate în clădirile de birouri care se trimite la groapa de gunoi este zero	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.3
6. Cantitatea zilnică de hârtie de birou utilizată, pe angajat în echivalent normă întreagă	foi de hârtie/ENI/zi lucrătoare	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birourile	Numărul total al foilor de hârtie de birou utilizate anual, împărțit la numărul de angajați în echivalent normă întreagă (ENI) și la numărul de zile lucrătoare	Nivelul organizației	Eficiența materialelor	Consumul de hârtie de birou este mai mic de 15 foi A4/angajat în echivalent normă întreagă/zi lucrătoare	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.4
7. Pondere achiziționării de hârtie de birou certificată ca ecologică	%	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birourile	Procentajul de hârtie de birou certificată ca ecologică achiziționată (număr de topuri) din totalul hârtiei de birou achiziționate (număr de topuri)	Nivelul organizației	Eficiența energetică Eficiența materialelor Apă Deșeuri Biodiversitate Emisii	Hârtia de birou utilizată este în proporție de 100 % reciclată sau certificată în conformitate cu o etichetă ecologică de tip ISO I (de exemplu, eticheta ecologică a UE).	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.4

Indicator	Unitate comună	Grup-ființă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
8. Adoptarea de instrumente de promovare a transportului cotidian durabil pentru angajați	da/nu	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birouri	Personalul este implicat în asigurarea transportului cotidian durabil datorită introducerii și promovării unor instrumente care determină schimbări comportamentale	Nivelul organizației	Emisii	Se introduc și se promovează instrumente de încurajare a unei navete durabile în rândul angajaților	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.5
9. Introducerea unui buget al emisiilor de carbon pentru călătoriile în interes de serviciu	da/nu	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birouri	Se alocă un buget total de emisii de carbon pentru călătoriile în interes de serviciu pe o perioadă definită. La fiecare călătorie, echivalentul emisiilor de carbon corespunzător se scade din bugetul de emisii de carbon rămas.	Nivelul organizației	Emisii	Se introduc bugete de emisii de carbon pentru toate călătoriile în interes de serviciu	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.5
10. Disponibilitatea și monitorizarea echipamentelor pentru videoconferințe	da/nu	Administrațiile publice care dețin sau gestionează birouri	În cadrul organizației se promovează utilizarea echipamentelor pentru videoconferințe și se monitorizează numărul orelor de utilizare. Toți membrii personalului pot utiliza echipamentele pentru videoconferință.	Nivelul organizației	Emisii	Sunt disponibile echipamente de videoconferință pentru toți membrii personalului, iar utilizarea lor este monitorizată și promovată	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.5
11. Generarea de deșuri alimentare	g/masă	Administrațiile publice care dețin sau gestionează cantine și cafenele	Cantitatea de deșuri alimentare generată la fiecare masă servită în cantine și cafenele	Nivelul organizației	Deșuri	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.1.6

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU ENERGIA DURABILĂ ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE							
12. Emisiile de dioxid de carbon de pe teritoriul municipalității	kg echivalent CO ₂ /locuitor	Toate autoritățile locale	Emisiile anuale totale de dioxid de carbon (exprimate în tone de echivalent CO ₂) ale municipalității (incluzând locuințele, industriile, agricultura, comerțul/serviciile cum ar fi construcțiile), împărțite la numărul de locuitori din teritoriul respectiv	Teritoriul administrat	Emisii	—	Cele mai bune practici de management de mediu 3.2.1 și 3.2.2
13. Existența unui plan de acțiune municipal în materie de energie și climă	da/nu	Toate autoritățile locale	Planul de acțiune municipal privind energia și clima, cu ținte și acțiuni pe termen lung și pe termen scurt, se bazează pe inventarierea consumului de energie și a emisiilor de pe teritoriul respectiv	Teritoriul administrat	Emisii	Există un plan de acțiune municipal privind energia și clima, care cuprinde ținte și acțiuni și se bazează pe inventarierea consumului de energie și a emisiilor	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.2
14. Adoptarea unei strategii pentru adaptarea la schimbările climatice	da/nu	Toate autoritățile locale	O strategie holistică privind adaptarea la schimbările climatice în cadrul teritoriului municipalității se poate baza pe alte strategii de adaptare locale și regionale	Teritoriul administrat	—	Există o strategie holistică privind adaptarea la schimbările climatice pentru teritoriul municipalității	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.3
15. Consumul de energie pentru iluminatul stradal	kWh/locuitor/an MWh/km/an	Administrațiile publice care gestionează în mod direct sau indirect iluminatul stradal	Consumul anual de energie pentru iluminatul stradal calculat pe cap de locuitor sau pe kilometru de stradă iluminat	Teritoriul administrat	Eficiența energetică	Consumul de energie pentru iluminatul stradal este mai mic de 6 MWh/km/an	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.4

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
16. Consumul anual total de energie în clădirile publice	kWh/m ² /an	Administrațiile publice care dețin sau gestionează clădiri	Consumul anual total de energie în clădirea publică avută în vedere (luând în considerare încălzirea incintelor, răcirea incintelor și electricitatea), exprimat în consum final de energie, împărțit la suprafața clădirii	Nivelul clădirii	Eficiența energetică	În cazul construcțiilor noi, clădirea este proiectată pentru un consum total de energie primară (incluzând toate utilizările) mai mic de 60 kWh/m ² /an În cazul clădirilor existente care se renovează, clădirea este proiectată pentru un consum total de energie primară (incluzând toate utilizările) mai mic de 100 kWh/m ² /an	Cele mai bune practici de management de mediu 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7 și 3.2.8
17. Pregătirea personalului cu privire la eficiența energetică	ore/ENI/an	Administrațiile publice care dețin sau gestionează clădiri	Numărul anual de ore de instruire a personalului în domeniul medului în vederea îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor. Numărul anual de ore de instruire se împarte la numărul total de angajați în echivalent normă întreagă (ENI)	Nivelul clădirii	Eficiența energetică	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.8
18. Emisiile de CO ₂ rezultate în urma încălzirii/răcirii centralizate	t echivalent CO ₂ /kg echivalent CO ₂ /m ²	Toate autoritățile locale	Cantitatea de emisii de echivalent CO ₂ ale sistemului de încălzire și răcire înainte și după instalarea unei rețele de încălzire/răcire centralizată, în total sau pe unitate de suprafață a clădirii încălzite sau răcite	Rețeaua de încălzire/răcire centralizată	Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.9

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
19. Ponderea consumului de energie asigurat din surse regenerabile de energie	%	Administrațiile publice care dețin sau gestionează clădiri	Energia din surse regenerabile (electrică și termică separat) produsă la fața locului/in apropiere, împărțită la consumul de energie (electrică și termică separat) al clădirilor publice sau al locuințelor sociale	Nivelul clădirii	Eficiența energetică Emisii	100 % din electricitatea utilizată în clădirea publică este asigurată prin generarea de electricitate din surse regenerabile la fața locului 100 % din consumul de apă caldă dintr-o clădire publică/locuință socială este asigurat prin generarea de energie termică din surse regenerabile la fața locului	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.10
20. Există un plan local de amenajare teritorială, care impune standarde energetice mai înalte și cerințe mai stricte privind generarea de energie din surse regenerabile	da/nu	Autoritățile locale care stabilesc codul local al construcțiilor și/sau eliberează autorizații de construire	Planul local de amenajare teritorială cuprinde prevederea ca lucrările de construcții noi și de renovare în cadrul teritoriului să fie efectuate la standarde energetice exemplare și să respecte o cerință minimă privind generarea de energie din surse regenerabile	Teritoriul administrat	Eficiența energetică Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.11
21. Furnizarea de servicii de informare și consiliere	da/nu	Administrațiile publice care promovează eficiența energetică și energia din surse regenerabile pentru locuitori și întreprinderi	Administrația publică furnizează servicii de informare și consiliere cu privire la eficiența energetică și la energia din surse regenerabile pentru locuitori și întreprinderi, în vederea reducerii consumului de energie al acestora	Teritoriul administrat	Eficiența energetică Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.13

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
22. Ponderea teritoriului expertizat termografic	%	Toate autoritățile locale	Zona din teritoriul urban al municipaliității care a fost expertizată termografic, împărțită la suprafața urbană totală a municipaliității	Teritoriul administrat	Eficiența energetică Emisii	Sunt disponibile date termografice recente (< 5 ani), de înaltă rezoluție (< 50 cm), pentru 100 % din suprafața construită de pe teritoriul municipaliității	Cea mai bună practică de management de mediu 3.2.14

CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU MOBILITATE

23. Ponderea modală a călătorilor	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Numărul de călătorii întreprinse, pe teritoriul vizat, cu mijloace de transport diferite (de exemplu, automobil, autobuz, bicicletă), împărțit la numărul total de călătorii	Teritoriul administrat	Emisii	Orașul are o pondere modală a deplasărilor cu bicicleta de cel puțin 20 % SAU ponderea modală a deplasărilor cu bicicleta în oraș a crescut cu cel puțin 50 % în ultimii cinci ani. Ponderea modurilor de transport durabile utilizate în oraș (de exemplu, deplasare pe jos, deplasare cu bicicleta, cu autobuzul, cu tramvaiul, cu trenul) este de cel puțin 60 %	Cele mai bune practici de management de mediu 3.3.1, 3.3.2, 3.3.6, 3.3.7 și 3.3.8
24. Există o politică specifică pentru deplasarea pe jos/cu bicicleta	da/nu	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Orașul are o politică specifică, adoptată la nivel politic, care încurajează deplasarea pe jos/cu bicicleta; în plus, sunt definite obiective privind realizarea de îmbunătățiri și investiții în infrastructura pietonală și pentru biciclete	Teritoriul administrat	Emisii	Cel puțin 10 % din investițiile orașului în infrastructura de transport și în întreținerea acesteia sunt dedicate infrastructurii pentru biciclete	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.2
25. Lungimea totală a infrastructurii pentru biciclete	km	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Lungimea infrastructurii pentru biciclete (benzi pentru biciclete) poate fi măsurată în termeni absoluți (km) sau poate fi împărțită la lungimea rețelilor de drumuri pentru vehicule	Teritoriul administrat	Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.2

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
26. Numărul de utilizatori ai co-voiajării	Numărul de utilizatori/10 000 de locuitori Numărul de utilizatori/numărul de vehicule folosite pentru co-voiajare	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Numărul de utilizatori ai co-voiajării poate fi calculat astfel: — împărțind numărul total al utilizatorilor co-voiajării la numărul de locuitori și înmulțind rezultatul cu 10 000 — împărțind numărul total al utilizatorilor co-voiajării la numărul de vehicule folosite pentru co-voiajare	Teritoriul administrat	Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.3.
27. Disponibilitatea automobilelor pentru co-voiajare	Numărul de locuitori/numărul automobilelor folosite pentru co-voiajare	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Numărul de locuitori de pe teritoriul municipalității se împarte la numărul automobilelor disponibile în parcurs auto al programului de co-voiajare	Teritoriul administrat	Emisii	Cel puțin 1 automobil disponibil pentru co-voiajare la 2 500 de locuitori	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.3
28. Înlocuirea automobilelor private	Numărul automobilelor private înlocuite/numărul vehiculelor folosite pentru co-voiajare	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Numărul automobilelor private care au fost înlocuite prin programul de co-voiajare (proprietarii nu mai au nevoie de ele) împărțit la numărul total al automobilelor disponibile în parcurs auto al programului de co-voiajare	Teritoriul administrat	Emisii	Fiecare vehicul din parcurs auto al operatorului de co-voiajare a înlocuit cel puțin opt automobile private	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.3
29. Ponderea călătorilor achitate cu bilete integrate	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de transport public	Numărul călătorilor efectuate cu transport public folosind mai multe moduri de transport și achitate cu bilete integrate, împărțit la numărul total al călătorilor efectuate cu transportul public și folosind mai multe moduri de transport	Teritoriul administrat	Emisii	Cel puțin 75 % dintre călătorii sunt achitate cu bilete integrate	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.4

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
30. Ponderea vehiculelor electrice	%	Toate autoritățile locale	Numărul total al vehiculelor electrice (defalcat pe tipuri, de exemplu automobile electrice, biciclete electrice) aflate în circulație, împărțit la numărul total al vehiculelor de tipul respectiv	Teritoriul administrat	Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.5
31. Numărul punctelor de încărcare care	Numărul punctelor de încărcare/locuitor	Toate autoritățile locale	Numărul total al punctelor publice de încărcare pentru vehicule electrice, împărțit la numărul locuitorilor din teritoriul vizat	Teritoriul administrat	Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.5
32. Reducerea concentrației de poluanți atmosferici	%	Toate autoritățile locale	Concentrația de poluanți atmosferici (PM ₁₀ , amoniac și oxid de azot) este măsurată regulat în anumite zone ale orașului (de exemplu, în apropierea școlilor, a parcurilor, a zonelor rezidențiale). Reducerea concentrației de poluanți atmosferici se calculează ca fiind concentrația inițială a fiecărui poluant atmosferic (înainte de introducerea taxei de congestiune) minus concentrația finală (după introducerea taxei de congestiune) a poluantului atmosferic împărțită la concentrația inițială a poluantului atmosferic respectiv	Teritoriul administrat	Emisii	Concentrația poluanților atmosferici (PM ₁₀ , amoniac și oxid de azot) s-a redus cu 10 % (în medie) în zona taxei de congestiune, comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiune	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.7
33. Reducerea accesului cu vehicule în zona taxei de congestiune	%	Toate autoritățile locale	Numărul vehiculelor private care accesează zona taxei de congestiune, împărțit la numărul vehiculelor private care accesează aceeași zonă înainte de introducerea taxei de congestiune	Zona taxei de congestiune	Emisii	Accesul vehiculelor neexceptate în zona taxei de congestiune s-a redus cu 20 % comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiune	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.7

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
34. Creșterea vitezei și a punctualității transportului public	%	Toate autoritățile locale	Viteza medie a transportului public după aplicarea taxei de congestiune, împărțită la viteza medie a transportului public anterioară introducerii taxei de congestiune Aceași formulă se poate aplica pentru evaluarea punctualității transportului public înainte și după introducerea unei taxe de congestiune	Zona taxei de congestiune	Emisii	Viteza și punctualitatea serviciilor de transport public s-au îmbunătățit cu 5 % comparativ cu situația anterioară introducerii taxei de congestiune	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.7
35. Ponderea locurilor de parcare disponibile în timpul programului de lucru	%	Toate autoritățile locale	Numărul mediu al locurilor de parcare disponibile în timpul programului de lucru, împărțit la numărul total al locurilor de parcare	Teritoriul administrat	Emisii	Locurile de parcare stradale sunt ocupate în proporție de 80-90 % în timpul a 90 % din timpul programului de lucru	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.8
36. Cerințe minime privind parcare	da/nu	Toate autoritățile locale	Administrația publică poate să limiteze locurile de parcare libere (stradale și în garaje subterane) pentru amenajările noi și să aibă o politică oficială de eliminare treptată a eventualelor cerințe anterioare privind parcare pentru amenajările existente	Teritoriul administrat	Emisii Biodiversitate	Orașul nu are cerințe minime privind parcare (stradală și în garaje subterane) pentru noile amenajări și are o politică oficială de eliminare treptată a eventualelor cerințe anterioare privind parcare pentru amenajările existente	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.8
37. Emisiile de CO ₂ provenite de la vehiculele care efectuează livrări	kg echivalent CO ₂ /an kg echivalent CO ₂ /lună	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Emisiile totale de CO ₂ provenite de la vehiculele care efectuează livrări într-un anumit interval de timp (de exemplu, anual, lunar) în zona deservită de centrul de servicii logistice	Zona deservită de centrul de servicii logistice	Emisii	Reducere cu 40 % a emisiilor de CO ₂ provenite de la vehiculele care efectuează livrări în zona deservită, comparativ cu situația anterioară introducerii centrului de servicii logistice	Cea mai bună practică de management de mediu 3.3.9

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
38. Numărul zilnic de curse pentru livrări în zona deservită	Numărul de livrări/zi	Administrațiile publice cu atribuții în materie de mobilitate	Numărul de curse pentru livrări efectuate pe zi de vehiculele care efectuează livrări în zona deservită de centrul de servicii de logistică	Zona deservită de centrul de servicii logistice	Emisii	Reducere cu 75 % a numărului de curse pe zi efectuate pentru livrări în zona deservită, comparativ cu situația anterioară introducerii centrului de servicii logistice	Cea mai bună practică de management de mediu asociată

CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU EXPLOATAREA TERENURILOR

39. Ponderea suprafețelor construite noi	%	Toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului	Aria suprafeței construite noi (m ²), luând în considerare orice tip de suprafață construită impermeabilă (clădiri, drumuri, orice zonă fără vegetație sau apă), împărțită la suprafața construită existentă la începutul perioadei avute în vedere (de exemplu, 1, 5, 10 ani)	Teritoriul administrat	Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.4.1
40. Se promovează măsuri de atenționare a efectului de insulă termică urbană	da/nu	Toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului	Atât în clădirile și zonele private, cât și în cele publice ale teritoriului administrat se promovează măsuri de atenuare a efectului de insulă termică urbană (de exemplu, zone verzi, acoperișuri verzi sau utilizarea de materiale reflectorizante)	Teritoriul administrat	Emisii Eficiența energetică Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.4.2
41. Se impun măsuri de drenare cu impact redus	da/nu	Toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului	Există o cerință referitoare la măsuri de drenare cu impact redus pentru construcția de noi amenajări, inclusiv pentru reamenajările majore ale suprafețelor construite existente	Teritoriul administrat	Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.4.3

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU ZONELE URBANE VERZI							
42. Ponderea zonelor naturale și seminaturale	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a zonelor urbane verzi	Suprafața (km ²) mediilor naturale și seminaturale din zona urbană, împărțită la zona urbană totală	Teritoriul administrat	Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.5.1
43. Ponderea zonelor urbane verzi și albastre	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a zonelor urbane verzi	Suprafața (km ²) zonelor urbane verzi și albastre (din zona urbană), împărțită la suprafața urbană totală	Teritoriul administrat	Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.5.2
44. Ponderea acoperișurilor verzi	%	Toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului	Numărul clădirilor cu acoperiș verde împărțit la numărul total al clădirilor de pe teritoriul municipalității	Teritoriul administrat	Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.5.3
45. Plan referitor la zonele verzi abandonate și la zonele periferice	da/nu	Toate autoritățile locale cu atribuții în materie de amenajare a teritoriului	Administrația publică are un plan referitor la refacerea și la managementul de mediu al zonelor verzi abandonate și al zonelor periferice din cadrul zonei urbane	Teritoriul administrat	Biodiversitate	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.5.4

Indicator	Unitate comună	Grup-tintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
CEA MAI BUNĂ PRACTICĂ DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU CALITATEA AERULUI ÎNCONJURĂTOR LOCAL							
46. Concentrația poluanților atmosferici	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	Toate administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a calității aerului	Nivelul poluanților atmosferici (PM_{10} , $\text{PM}_{2.5}$, NO_2) prezenți în zona urbană (media anuală), prelevați în anumite puncte (de exemplu, școli, parcuri, zone rezidențiale)	Teritoriul administrat	Emisii	Pentru toți indicatorii definiți în această bună practică de management de mediu, rezultatele ating nivelurile stabilite în orientările privind calitatea aerului publicate de Organizația Mondială a Sănătății	3.6.1
CEA MAI BUNĂ PRACTICĂ DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU POLUAREA SONORĂ							
47. Ponderea măsurărilor nivelului de zgomot care depășesc valorile limită locale	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de combatere a poluării sonore	Numărul de măsurări ale nivelurilor de zgomot care depășesc valorile-limită locale, împărțit la numărul total de măsurări ale nivelurilor de zgomot	Teritoriul administrat	—	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.7.1
CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU ALIMENTAREA CU APĂ							
48. Rata de penetrare a contaminării apei locale	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de alimentare cu apă potabilă	Numărul consumatorilor cu contoare individuale (la nivel de utilizator individual) împărțit la numărul total de consumatori	Teritoriul administrat	Apă	Rata de penetrare a contoarelor de apă la nivelul gospodăriilor sau al utilizatorilor finali este de cel puțin 99 %	Cea mai bună practică de management de mediu 3.9.1
49. Ponderea contoarelor de apă inteligente	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de alimentare cu apă potabilă	Numărul consumatorilor cu contoare de apă inteligente împărțit la numărul total al consumatorilor cu contoare de apă	Teritoriul administrat	Apă	În zonele cu deficit de apă (cel puțin o parte din an), contoarele de apă de la nivelul gospodăriilor/utilizatorilor finali sunt contoare inteligente Toate clădirile noi sunt dotate cu contoare de apă (contoare inteligente în zonele cu deficit de apă)	Cea mai bună practică de management de mediu 3.9.1

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
50. Indicele de pierderi în infrastructura de alimentare cu apă (ILI)	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de alimentare cu apă potabilă	ILI se calculează împărțind pierderile reale anuale curenți (CARL) la pierderile reale anuale inevitabile (UARL)	Teritoriul administrat	Apă	Indicele de pierderi în infrastructură este mai mic de 1,5	Cea mai bună practică de management de mediu 3.9.2

CELE MAI BUNE PRACTICI DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU GESTIONAREA APELOR UZATE

51. Eficiența eliminării poluanților apei	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Eficiența eliminării pentru fiecare poluant al apei (CCO, CBO ₅ , amoniac, azot total și fosfor total) se calculează scăzând concentrația finală a fiecărui poluant din concentrația inițială și împărțind rezultatul la concentrația inițială a poluantului apei	Instalația de epurare a apelor uzate	Apă	Se obțin următoarele eficiențe ale eliminării: cel puțin 98 % pentru CBO ₅ , cel puțin 90 % pentru CCO, cel puțin 90 % pentru amoniac, cel puțin 80 % pentru compoziții de azot organic total și cel puțin 90 % pentru fosforul total	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.1
52. Consumul de electricitate pentru epurarea apelor uzate	kWh/echivalent-locuitor/an	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Consumul anual total de electricitate pentru epurarea apelor uzate împărțit la numărul de echivalent-locuitor pentru care este concepută/functionează instalația de epurare a apelor uzate	Instalația de epurare a apelor uzate	Apă	Consumul de electricitate al instalației de epurare a apelor uzate este: — mai mic de 18 kWh/echivalent-locuitor/an pentru instalațiile municipale mari de epurare a apelor uzate (cu dimensiuni de peste 10 000 EL) — mai mic de 25 kWh/echivalent-locuitor/an pentru instalațiile municipale mici de epurare a apelor uzate (cu dimensiuni mai mici de 10 000 EL)	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.1
53. Eficiența eliminării micropoluanților	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Eficiența eliminării se calculează scăzând concentrația finală a micropoluanților din concentrația inițială și împărțind rezultatul la concentrația inițială	Instalația de epurare a apelor uzate	Apă	Eficiența medie a eliminării micropoluanților este mai mare de 80 %	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.2

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
54. Ponderea debitului de ape uzate care este supus tratării terțiare pentru eliminarea micropoluantilor	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Debitul anual de ape uzate care este supus tratării terțiare pentru eliminarea micropoluantilor, împărțit la debitul anual total de ape uzate	Instalația de epurare a apelor uzate	Apă	Micropoluantii sunt eliminați din cel puțin 90 % din debitul anual de ape uzate	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.2
55. Ponderea energiei electrice și termice auto-generate în instalația de epurare a apelor uzate	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Energia (electrică și termică din biogaz) generată la fața locului prin digestia anaerobă a nămolului și utilizată în instalația de epurare a apelor uzate, împărțită la cantitatea totală de energie utilizată în instalația de epurare	Instalația de epurare a apelor uzate	Apă	Energia electrică și energia termică auto-generate din biogaz asigură în proporție de 100 % consumul de energie al instalațiilor municipale de epurare a apelor uzate cu dimensiuni de peste 10 000 EL fără uscarea termică a nămolului la fața locului și în proporție de 50 % consumul instalațiilor cu uscarea termică a nămolului la fața locului	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.3
56. Ponderea nămolului de epurare mono-incinerat	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Nămolul de epurare produs în instalația de epurare a apelor uzate care este mono-incinerat, împărțit la cantitatea totală de nămol de epurare generată prin epurarea apelor uzate	Instalația de epurare a apelor uzate	Apă	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.4
57. Ponderea apei recuperate	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de gestionare a apelor uzate	Cantitatea de apă recuperată produsă în urma epurării apelor uzate, împărțită la cantitatea totală de ape uzate epurate	Teritoriul administrat	Apă	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.5

Indicator	Unitate comună	Grup-țintă principal	Scurtă descriere	Nivel de monitorizare minim recomandat	Indicator de bază asociat în conformitate cu anexa IV la Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 (secțiunea C punctul 2)	Parametru de excelență	Cea mai bună practică de management de mediu asociată
58. Ponderea apei pluviale reținute și infiltrate în zonele urbane	%	Administrațiile publice cu atribuții în materie de drenare urbană și amenajare a teritoriului	Procentajul anual de apă pluvială estimată care se reține și se infiltrază în sol la nivel local, raportat la totalul estimat de apă pluvială care cade în zona urbană a municipialității	Teritoriul administrat	Apă	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.10.7

CEA MAI BUNĂ PRACTICĂ DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU ACHIZIȚIILE PUBLICE VERZI

59. Ponderea licitațiilor care includ criteriul de mediu	%	Toate administrațiile publice	Numărul licitațiilor care includ criteriul de mediu, împărțit la numărul total al licitațiilor (defalcăt pe categorii de produse)	Nivelul organizației	Eficiența energetică Eficiența materialelor Apă Deșeuri Biodiversitate Emisii	100 % dintre licitații includ criteriul de mediu care impune cel puțin nivelul de performanță stabilit în criteriile UE privind achizițiile publice verzi, în cazul produselor pentru care sunt disponibile astfel de criterii (de exemplu, hârtie de birou, agenți de curățare, mobilier)	Cea mai bună practică de management de mediu 3.11.1
--	---	-------------------------------	---	----------------------	--	--	---

CEA MAI BUNĂ PRACTICĂ DE MANAGEMENT DE MEDIU PENTRU EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ȘI DISEMINAREA INFORMAȚIILOR

60. Ponderea cetățenilor care beneficiază în mod direct sau indirect de acțiuni de educație ecologică	%	Administrațiile publice	Ponderea cetățenilor care beneficiază în mod direct sau indirect de acțiuni de educație ecologică	Teritoriul administrat	Eficiența energetică Eficiența materialelor Apă Deșeuri Biodiversitate Emisii	—	Cea mai bună practică de management de mediu 3.12.1
---	---	-------------------------	---	------------------------	--	---	---